

Kávé!

Naponta frissen pörköltve, kitűnő minőségben.

Excelsior-kávé

aromatikus, erős és szapor.

Ezen kávé saját módszerünk szerint pörköltve, hónapokig tartja magát, anélkül hogy minőségéből és illatából veszítene. Az „Excelsior-kávé” csak eredeti 1/2, 1, 2 és 5 kilós csomagokban kapható, s minden csomag az itt látható törvényes és bejegyzett védjeggyel van ellátva.

Első magyar gőz-kávépörkölt
Wertheimer és Frankl gyarmatár-nagykereskedése
Budapest, V., Nagykörút-utca 11. szám.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható —

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE.

Tüzetes utasítás a konyhakertészet, virágművelés és gyümölcsfatenyésztés körében.

A legújabb kúttól után írta

Átírtat és jegyzeteket bővítette

GALGOCZY KÁROLY. Dr. FARKAS MIHÁLY.

Negyedik kiadás. — Ára fizetve 80 kr. keménykötésben 1 frt.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható —

CSILLAGÁSZATI ÉS FIZIKAI FÖLDRAJZ,
kapcsolatban a térképrajzolás elemeivel.

A művelt közönség számára

és iskolai segédkönyvvül írták

BALÓ JÓZSEF és MIKLÓS GERGELY
tanárok.

Szégy a szöveg közé nyomott rajzzal és négy táblával.

Ára vászonkötésben 2 frt.

NYÁR.

KÖLTEMÉNYEK.

Írta

JAKAB ÖDÖN.

Ára fizetve 1 frt 40 kr., diszkötésben 2 frt.

8. SZÁM. 1891.

BUDAPEST, FEBRUÁR 22.

XXXVIII. ÉVFOLYAM.

Előfizetők feltételei: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt fél évre — 6 •Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
fél évre — 4 •Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 6 frt
fél évre — 3 • Kifutó előfizetésekre a postafizetési megfizetéstől viteldi is csatlakozó

AZ ÚJ OLASZ MINISZTERELNÖK.

OLASZORSZÁG jelentékeny szerepet visz Európában legújabb történetében, mióta hozzácsatlakozott a harmas szövetséghez, mely Olaszország nemzeti tradícióinak talán nem rokonszenves, de hatalmi állásának előnyös. Olaszországban még nem halt ki az a nemzedék, mely Ausztriában az olasz nép elnyomóját ismerte, s elég elevenen él az emlékezet a franciaíránt, a kiknek segítségével vívták ki a solferinói győzelmet, mely Olaszország egyesülésének nagy művét megkezdte. Nem is lehet mondanivaló, hogy Crispi miniszterelnök és külügyminiszter általános népszerűségnek örvendett, ki Olaszország politikáját hozzáfűzte Németország és Ausztria-Magyarország politikájához. Ez pedig egy részben Franciaország ellen irányul, s a harmas szövetségben Olaszországra nézve határozottan ki van jelölve, hogy francia támadás esetén az ő helye a franciaíránt ellen van.

A harmas szövetség Olaszországra is nagy terheket rótt. A fiatal állam pénzügyeit a katonai készültség nagyon kimerítette. A kormány új és új adók behozatalával sem volt képes az egyensúlyt helyreállítani. A pénzügyi bajok végre is hatalommá szoktak válni, s mikor Crispi újabb adók védelmében a képviselőház előtt még nagyon éles szavakkal is illette a jobboldali párt előbbi kormányait, — azét a pártot, mely Crispi is támogatta, — a fölingerült ház többsége leszavazta Crispi-t még abban az ülésben. Ő azután rögtön beadta lemondását a királynak, a ki a lemondást el is fogadta, s ugyanazon Crispi, ki az ősi választásoknál oly nagy győzelmet aratott, oly nagy többség fölött rendelkezett, bukott miniszterre vált egész váratlanul.

Ez a bukás, — a politikuskok nyilatkozata szerint, — éppen nem veszélyezteteti a közép-európai harmas szövetséget, melynek Crispi egyik megalkotója volt, sőt Olaszországot illetőleg sem jelent rendszerváltozást; hasonlóképpen, mint Tisza Kálmán bukása nálunk, ez is személyes jellegű volt. Mindamellett kétségtelen, hogy egy tekintélyes állam ügyeit hosszabb ideig

vezető férfinak letűnése a politikai színterről, oly férfiué, ki Bismarck barátsága mellett európai hírnévre tudott szert tenni, nem lehet közönyös az újságolvasó közönség előtt, s hogy ezzel kapcsolatban mindenki kíváncsi megismeri azt a férfit, ki helyébe lép, s Crispinek már megismert politikai egyéniségét pótolja.

Az érdeklődés nagyon jogosult most, mivel Crispi utódját, Rudini Antal marquis, Olaszországban régóta kiváló tehetségű s vasakarátú férfinak ismerik, s így jövő működéséhez jelentékeny várakozásokat kötnék.

Rudini Starabba Antal marquis 1839-ben született Palermóban, s így jelenleg 52 éves, erőteljes férfiú. Családja Szicília-sziget legelőkelőbb és legvagyonosabb nemzetsége közé tartozik, mely eredetileg a hódító normannokig viszi fel, s melynek ereiben, mint melléknevük is mutatja, arab vér folyik. Említeni való, hogy Crispi is

Palermóban született. A vagyonos ifjú igen korán tünt fel ügyességével s erős akaratával tágabb körben, a palermói szociálista forradalom leverése által.

Valóban emlékeztető dolog volt ez. 1866-ban a bukott Bourbon-pártiak az alsórendű papsággal s a Sziciliában nagy számmal élő kolduló-barátokkal szövetségbe, fellázították Palermó csészelését, s a mozgalom Torelli polgármester és Pimora rendőrkapitány erélytelensége miatt csakhamar veszélyes jellegűt öltött. Szept. 16-án reggel „Éljen a köztársaság” feliratú zászlókat lengető barátok vezetése alatt egész csapat lázongó paraszt jött be a vidékről, s Palermóban rabolni és gyújtogatni kezdtek. Ekkor lépett fel ellenük a csak 25 éves Rudini marquis, ki ekkor városi tanácsnok volt. Halálmegevető bátorsággal ment a városi kisdud őrség élén harcolni az Orologio nevű utcára a túlnyomó számu ellenség ellen.

Mivel azonban kis csapatját lelkesíteni s rendben tartani képes volt, a rendetlen csészeléket már az első összeütközéskor megverte, és sikere mind több, előbb félénken visszavonult polgárt vont vezetés alá; utcáról-utczára haladtak előre s már az első nap ők lettek ismét a város urai. Nehány nap kellett még, s Rudini a forradalmat teljesen elnyomta. Kegyelem nélkül végeztette ki a kezébe került fölkelő vezéreket, megtörte teljesen az ellenállást, még mielőtt a Gaullerio helygymiszter által segítségül küldött hadihajó megérkezett volna. Mindenki elismerte, hogy Palermó megmentője a hidegvérű, de e mellett ritka erélyes ifjú marquis, ki e nehéz napokban az egyedüli volt, ki nem veszítette el fejét s folyvást a közügyekre gondolt, habár a csészelék az ő tulajdonát képező két palotát is felgyújtotta. A lázadás befejezése után oda jött miniszter a legbizalmasabb módon Palermó polgármesterévé tette a 26 éves ifjút, kit a vitézségi érdemmel is kitüntetett s polgártársai elhatározták, hogy a város egyik szép terén márványszobrát állítsák fel.

Rudini hírneve ezentúl Olaszország minden részében elterjedt, s csakhamar a szintén forrongásban levő Nápoly polgármesterévé nevezték ki.

RUDINI MARQUIS, AZ ÚJ OLASZ MINISZTERELNÖK.

KRIEGNER-féle TOKAJI-CHINA-VASBOR.

LÁBBADOZÓKNAK ERŐSÍTŐJÜL, továbbá vérszegénységnél és az ebből származó betegségeknél, sápkór, migrain, ideg- és gyomorbetegségeknél, skrophel stb. az általánosan felismert és készített Tokaji-China-vasbor legjobb sikerrel alkalmazható. Gyenge nők és gyermekek erősítésére kitűnő gyógyszer. Egy nagy üveg ára 3 frt, kis üveg 1 frt 60 kr.

„MARGUERITE CREME”

A LEGDIVATOSABB ARCZBŐRFINOMÍTÓ.

Minden elegáns hölgy pipere-asztalán otthonos. — Teljesen ártalmatlan.

Egy köcsög ára 2 forint.

Kriegner György gyógyszerháza a „Magyar Korona”-hoz. Budapest, Kálvin-tér.

RÉTHY JÁNOS

mérnök, nemzetközi

szabadalmi irodája,

BUDAPESTEN,

Erzsébet-körút 14. sz.

szabadalmi irodája, melynek feladata a szabadalmak megőrzését és a szabadalmak megőrzését bármely államokban. Elvállalja a találmányok értékelését és védelmét. Mindennemű felvilágosítással szolgál szabadalmi ügyekben. — Védjegyeket beajánlástól minden államban.

Legjobb és Leghíresebb
Pipere Holgyor
La VELOUTINE
Különleges Rizpor
BISMUTTAL VEGETIV
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Kwizda KÖSZVÉNYFOLYADÉKA

fájdalomcsillapító szer

köszvény, csúsz és idegbajokban.

Ugyiszintén jeles hatású fizamodásoknál, az izmok és idegek feszültségénél, helyi görcsökönél (lábikra-görcs), idegfájás, főként pedig erősítőstől nagy fáradtságok, hosszú menetek előtt és után.

Egy palackkal 1 frt o. é.

Kwizda Ferencz János, cs. és kir. osztrák és királyi román udv. szállító és kerületi gyógyszerésznek, Korneuburgban, Bécs mellett.

Bizonyítatik, hogy a helyi kórházban és a katonai fűrdő-gyógyintézetben Badenben, Kwizda köszvényfolyadékát a csúsz különböző alakjai, névszerint izomcsúsz, úgyiszintén a köszvény és ideges ellen, ép úgy magában, valamint hővízfűrdők segédesszéke gyanánt, jó hatással alkalmaztatott. Baden, 1886 szept. 21. Dr. Mühlleitner, cs. és kir. kórházorvos és kórház-vezető.

Főletét a Magyar királyság számára Budapesten Török József gyógyszerháza; kapható továbbá nagyban: Kochmeister Frigyes utóda, Neruda A., Thallmayer és Seitz, Strobenz testv., s Detsinyi F.-nél; kicsinyben minden gyógyszerháza. Szíves figyelembe vétell. E készítmény vásárlásánál kérjük, mindig Kwizda köszvényfolyadékát kérni, és arra ügyelni, hogy épúgy minden palack zárványa, valamint a carton is a mellékelt védjeggyel legyen ellátva. Kwizda Ferencz János, cs. és k. osztr. magyar és kir. román udv. szállító, és ker. gyógyszerész Korneuburgban, Bécs mellett.

VÉGHLESI

Hazánk

legtisztább, leg-

olcsóbb és legjobb szén-

savdus, é vényes savanyvíze,

Véghles-Szalánán, Zólyomn. miníg

friss töltésben kapható a budapesti forrártban:

Erzsébet-körút 56. szám alatt,

továbbá fűszerüzletekben és vendéglőkben!

Telefon összeköttetés. Számos rakár a vidéken.

JODKALI-SYRUP

Kitűnő hatású

vértisztító és vér-avitó szer

orvosilag javálva

minden családi örökletességből és vérméregességből származó bántalmaknál, különösen ajánlatos: Syphilitikus bántalmaknál és az ezek elhanyagolásából származó utóbajoknál. Gőrvénykór (szorophel), midőn mirigy-daganatok és beszűkült gőrvénykórcsövek vannak jelen. Régi, nehezen gyógyuló sebeknél, chronikus bőrkütséknél. Megbízhatatlan szer: Kószvény és csúsz, idegbántalmak, méhszervi görcsök, továbbá máj- és lép-daganatok ellen. — 1 üveg ára 1 forint 20 kr.

Központi szétküldési rakár:

Kovács Sándor gyógyszer. Nagy-Becskerekén. Rakárak a következő gyógyszerházaiban: BUDAPESTEN: Török József, Király-utca 12. sz. Kriegner Gy. Kálvin-tér; Petri O. Váci-körút, Szekeshely; Imrich V. Szeged; Barcsay K., Kereszties E. Arad; Bozsnyav M. Temesvár; Jahnér K., Kassa; Korláth F. Debreczen; Dr. Rot-schnek E. Pozsony; Erdy J. Győr; Stadler M. Pécs; Göbel K. Szabadka; Döcsy Miklós; Dr. Szabó Gy. Szatmár; Bossin J. Eszék; Dienes J. Záhán; Höl A. Belgrad; Draskóczy K. Bécs; Mittelbach S. Hoher Markt 8. 4366.

Hirdetések és előfizetések elfogad-
tatnak a kiadóhivatalban Budapest,
IV., Egyetem-utca 4. szám alatt.

Sternberg Armin
Hangszer-Ipar
Budapest, Kerepesi-út 36

Az arcz szépsége

oldalak

Leichner
zsírpóra

és Leichner hermelinpóra

(legjobb minőségű zsírpóra)

Által: mely nappalra és estére a legjobb arczpor, erősen tapad, a bőrt széppé, rózsás fiatal üdőségűvé és puhává teszi; ártalmatlan, s nem lehet észre venni, ha valaki azzal beporozza magát. — Minden kiállításán az arany éremmel kitüntetve; a legfőbb nemesség s az egész művészvilág használja, s kapható minden illatszerek-kereskedésben, de csakis zárt szelencékben, a „Jura és babékoszorú” védjeggyel. Kérjük mindig

Leichner zsírpórát (Leichner's Fettpudder).
Leichner L. illatszerek-üzem, Berlinben.

Leichner L. illatszerek-üzem, Berlinben.

Leichner L. illatszerek-üzem, Berlinben.

Leichner L. illatszerek-üzem, Berlinben.

Leichner L. illatszerek-üzem, Berlinben.

Leichner L. illatszerek-üzem, Berlinben.

Leichner L. illatszerek-üzem, Berlinben.

Leichner L. illatszerek-üzem, Berlinben.

Leichner L. illatszerek-üzem, Berlinben.

Leichner L. illatszerek-üzem, Berlinben.

Leichner L. illatszerek-üzem, Berlinben.

Leichner L. illatszerek-üzem, Berlinben.

Leichner L. illatszerek-üzem, Berlinben.

Leichner L. illatszerek-üzem, Berlinben.

Leichner L. illatszerek-üzem, Berlinben.

Leichner L. illatszerek-üzem, Berlinben.

Már 1869 október havában, midőn még képviselő sem volt, belügyminiszter lett Menabrea kabinetjében. Ez a kormány azonban összesen csak 52 napig vezette a közügyeket s Rudinának Menabréával együtt vissza kellett vonulnia, mielőtt valami sikert mutatott volna fel.

Ezentúl Rudini kizárólag politikussá lett s a parlamentben kezdett szerepelni. Újabb működési köre azonban kezdetben nem volt valami fényes. A ritka erélyű férfiú épen nem szónok, ellenkezőleg kissé vontatva beszél, mondatainak összeköttetése laza s angolos hidegvérű modora nem nagyon tetszik az élénk s lelkesültni kész olaszoknak. Mondják, hogy fiatalkori ritka sikerei is sok irigyet támasztottak ellene, kik működését gátolták. Úgy látszik azonban, hogy Rudini maga is érezte hiányait s különösen felületes politikai előképzettségét. Ezért a 70-es években nagybőrára esendes visszavonultságban élt, s csak azután, hogy tanulmányaiiban elég erősnek érezte magát, lépett fel mind gyakrabban. 1882-től fogva Syrakusa város első, majd Palermo harmadik kerületét képviselte; pár évvel ezelőtt az olasz kamara alelnöke lett s mint a jobb párt egyik vezére folyvást résztvett a küzdelemben, bár 1886 óta mindinkább jobban csatlakozott Crispihez, kinek külpolitikáját, a barátságos viszony fenntartását Németországgal és monarchiáinkkal, már akkor magáénak tartotta, midőn Crispi még francia-barát volt.

A legutóbbi kormányválság, mely a nagytehetségű Crispi eddigi politikai teréről leszorította, főképp Crispi egyéni hibáival áll összeköttetésben, mint a ki heves vérmérséklete által elragadtatva, igaztalanul s oly indulatosan támadta és jellemezte az előbbi kormányok francia szervilizmusát a parlamentben, hogy ezzel saját híveit is zavarba hozta s azok élen megmaradnia nem lehetett. De nagy oka volt a bukásnak Olaszország pénzügyi zavarai is, mely annyi aggodalmat tart éberen. Crispi, hogy a hármasszövetségben megszerzett helyet méltóan fenn-tartsa, az ifjú Olaszország erejét túlhaladó mértékben költött a katonaságra és tengerészetre, s e mellett Olaszország új gyarmatosítása Afrika keleti partjain is tömérdekbe került. Rudini határozottan azzal a programmal állott elő, hogy a pénzügyek rendezése végett különösen a katonai költségvetésben fog jelentékeny megtakarításokat tenni. Sikerül-e nehéz programja a jelen európai viszonyok között? a jövő titka. Az is nehézségekkel jár, hogy Rudini miniszteriumát nem egységesgondolkodású politikusok alkotják, s különösen a kabinet egyik jelentékeny tagja, Nicotera János báró, határozottan a francia szövetség híve. De az olaszok biznak Rudini tehetségében és vasakarátában, s a képviselőházban kifejtett programját bizalommal fogadták.

BARÁTOMHOZ.

Hírt sem hallasz felőlem.
Vajjon mi lett belőlem.
S hol, merre tűntem el?
Ezt kérdezed barátom.
No hát, van kis családom
És enyhe tűzhelyem.

Hogy töled elkerültem,
Még ifjan lelkesültem
S szövék ábrándokat.
Az ábránd semmivé lett,
Tanító volt az élet
S tanultam is sokat.

Lehulltam az egekből,
A fényes fellegekből
S hadd zengje most a lant,
Az eszményt hol találom?
Kedves kicsiny családom
Körében, — itt alant.

A hír nem hordja szárnyon
Nevem a nagy világon
S nem zengi völgy, halom;
De nincs feledve mégsem:
Egy drága szívbe véstem,
Tiedbe, angyalom.

A csendes, boldog ember
Jövőbe nézni nem mer
S nem csüggy nagy terveken.
Az ég kegyelme adja,
Hogy boldog, mint az atyja
Legyen kis gyermekem!

Elég már! Szinte látom
A gúnymosolyt, barátom,
Czikázni ajkaidon.
No mond ki, hogy *filiszter*!
Nem mondja, a ki ismer,
Ugy-e nem, angyalom?

Te bizvást törzs magasra
Barátom föl *ad astra*,
S bár büszkén rám le nézz,
Az én hitem, — hiába, —
Hogy boldogság virága
A *völgyeken* tenyész.

MARES ÖDÖN.

HÓBORTOS TÖRTÉNET.

Irtó

Petelei István.

(Vége.)

Dél felé kártyáztak a betegek a vendéglő előtt egy nyitott fészerben. A nap odasütött az asztalokra. Hevesen csapkodtak a kártyákat és veszekedtek nekigyulva. A napfényben füleik és gyenge orrcimpáik áttetszők voltak.

Jani adta a bankot. Keményen vesztett. Oda se ügyelt. Mintha kedvteliséssel szórta volna a piszkos bankókat.

A doktor feltolta a szemüvegét és így szólt hozzám halkan, Janira mutatva:

— Ha a tudományt hisni lehet, ha egyáltalán valaminek hisni lehet, barátunk tönkreteszi magát. Megéri-e az őst? Ez oly kérdés, a mire a tudomány határozottan nemmel felel. A végén is, uram, (és felemelte újjait, mintha valami új bölcselemi tételt állítana fel) addig jár a kórsó a kútra, míg eltörik. El-törik. Barátunk két év óta örültségeket követ el, a tudomány szabályai ellenére. Én itt állok tehetetlenül, ő dorbézol. «A végét járom», így szól nekem. De ne járja így az ember a végét!

Leeresztette a szemüvegét, rám nézett, s ismét feltolta:

— Az élet, melyet folytatt, nélküli a köteles szolidaritás. Ha nem volna tiszteltetlen, úgy jellemezhetném, hogy botrányos. Bot-rá-nyos. A hugom barátnéja, (fel kell tennem, hogy látta őt uram), egy olasz kapitány árvája, a ki vendégszeretetemet élvezi itt a fűrdőn, egy igen megbízható, komoly leány, valósággal idegenkedik tőle. És miért? Életmódjáért, a mely magában egyesíti a három W-t, mint azt szellemes szomszédunk, úgynevezett sógorunk, a német mondja.

Ekkor ebédre esengettek. A játékokat abbahagyták az asztaloknál. A fészer előtt egy esinos kis kocsi állott meg; szép négy ló volt eléje fogva. Jani karon fogott, maga mellé ültetett, s vágatva indultunk a falu felé.

— A mig a csürhe zabál, — mondta Jani, — kifujtatjuk ezt a négy urfit.

Nagy por szállt fel az úton. Tikasztó nyári meleg volt.

— Aztán szükségem is van reád, öreg. Valamit látni fogsz. Érdekelnek téged a világbeli hiábavalóságok, nevezetesen a szerelem. Ha valamit bizonyosan lehet tudni, hát én az vagyok. Nem, bolond vagyok, a ki nem gondolok immár sem a

tegnappal, sem a holnapra. Mit szólanál rá, ha megházasodnám? Nem tartanád-e hitványságnak, hogy ehhez a maradék életemhez, és vagyonom maradékaéhoz csatoljak egy nőt?

S mert világos bámulattal néztem reá, hirtelen felkaczagott:

— Miről beszélt a doktor veled? A *passzusomról*, ugy-e? Oh nekünk éles a hallásunk. Az iskolában is azt tanították, tudod! hogy ez marad meg *legutoljára*. Ah! isteni mámor fedez el, hogy ne is jusson időm rá gondolni.

Az országot egészen üres volt. A mezőn nem dolgozott senki. Egy vén vár üres, fekete ablak-szemei néztek ránk a magas hegyről. Mintha egy esontkoponya szemüvegei lettek volna.

Jani hirtelen közibevágott a lovának s a gyeplőt félkézre fogva szilajon megölelt.

— Az isten hozott *most*, öreg. Ha tudnád, milyen boldog vagyok. Nem gondolkozik és nem elemzik. Csak boldog vagyok. De hátha a leány *mindent* tudna (vetette oda hirtelen), akkor is hitványságnak nevezné? Ha azt mondtad volna neki: «Nem szabad szeretnem, épen azért, mert imádom». S ő ezt felelte volna: «A magáé leszek». Azt hiszem, (kiáltott és megtörölte homlokát), hogy eszemem vagyok...

Az út egy fordulójánál a vén kocsi hirtelen felugrott s megrántotta a gyeplőt, hogy egy kis mezei útra térjünk be.

— Kedves vagy, Miklós (szólt hátra a kocsinak), köszönöm. Azt se tudom, látod! mit csinállok.

Az út végén kis malom zakatolt. Fűzfák árnyékolták, s üde, virágos mező vette körül. A négy ló rohanva vitt felé.

A híd előtt Jani leugrott s rám kiáltott: «Utánam, utánam.» Aztán egy kis pázsiton a víz tulsó oldalán szemben álltunk a doktor hugoskájával és a barna bőrű, fekete szemű leánnyal, Pepivel.

Jani lélekzetfogyottan állott meg.

Akkor a szöke gyermek kézen fogta barátját és tréfás pathoszszerű Janihoz vezetve, így szólt:

— Magának adom őt...

Jani két újjával érintette a leány kezét és rebegeve szólt:

— A mig lehellek, szolgálom és nem lesz más gondolatom.

Pepi kissé lehaltotta fejét és egy percig csend volt. Aztán az ő mély hangján szólt, fényes szeméit belekapcsolva a Jani égő arcába.

— Mit se mondjon. Már nincsen mondani valónk. Oda követem, a hova visz. Magam csinálom a sorsomat és soha se bánom meg. Senkim sincs; mindenem legyen, apám, anyám, testvérem, szeretőm és az uram, a kinek szót fogadjak...

És oda nyújtotta mind a két kezét.

A jelenet nekem váratlan és rendkívüli volt. A csodálkozás elvette a hangomat.

A kis szöke magyarázni kezdett.

— Én adom neki őt. Mikor sokat sírt, és igazán mindig sírt, és éjszakáinkint hányszor felébredt sírva, azt mondtam neki: «Hát miért nem leszel az övé, ha szereted?» Mert akkor mi már tudtuk rég, hogy ő is szereti Pepit. Én neki adlak téged és ne ügyelj te senkire, és ne hallgass te senkire s ne szólj te senkinek. Egy reggel aztán mi megkértük őt. Igenis *mi*; én mondtam a beszédet. Mered-e tagadni? Ők csak lesütötték a szemüket. Hogy ne halljanak kellemtelenségeket. (A vén asszonyok mind sáptoztak volna, hát még a bácsi!) Tehát nem szóltak senkinek. És így van. Most ők mennek a mi falunkba a Pepi nénijéhez és ő már mindent tud, és ennyi az egész.

Aztán felém fordult:

— Magát pedig azért hozták ide, hogy engem hazakisérjen. Tetszik?

A kalandos boldogság rám is elragadt. Szerettem volna az okoskodó kis semmiséget megölelgetni.

Ekkor Jani nevémen szólított.

A kis hídön álltak ketten. Alattuk vigan zuhogott a víz, s fényes napfény ölelte át mindkettőjüket.

Az olasz leány hevesen átolelte a kis szökét.

— Boldog vagyok, rebegte félhangon.

És a következő perczben a négy ló vágatva vitte a könnyű kocsi végig az úton.

Néhány hét múlva egy velencei fogadóból irt levelet Jani. Az telve volt ilyenekkel: Az én kis feleségem... a Lido... az én kis feleségem... a kék ég... az én édesem... a gondola... és így tovább.

Aztán elvesztettem Janit ismét a szemeim elől.

Hiszen az egész kis mesének a végét ki lehetett találni könnyen. Egy szenvedélyes leány s egy beteg fiú. Világos a történet vége. Egy ideig eltartott a boldog mámor s eltartott a vén timár mester összehordott vagyona. Aztán egy koporsó... özvegyi könyek... s aztán senki se beszél többet róluk, mint akár egy pár pillangóról, melyet levert a nyári zápor.

Pár évvel ezelőtt azonban Régenben járva (gyermekorom óta nem láttam e helyet), egy barsány hang szólított a nevemen. Csodálkozva fordultam meg. A kis Kain Jani állott előttem.

Jani, az ő nevető, gyermekes, megelégedett ábrázatával szépen megerősödve, frissen, jókedvűen.

Azt akartam meglepetésemben kérdezni tőle:

— Hát élsz?...

Azonban szóhoz se hagyott jutni. Csaknem futva vitt (győzte!) néhány sikátoron, s egy kis ház előtt hevesen rángatni kezdte a csengétyűt. Belülről siető lépések kopogása hallzott.

— Hát ki ez? kiáltotta Jani, rám mutatva, a mint az ajtó kinyílt.

A szép Pepi állott ott.

— Ott hagytuk el a dolgot, — folytatta benn Jani, — a mint a regényekben szokás mondani, hogy ezen tisztelt barátunk, a korondi malom mellől hazakisérte Jankát... És most térjünk tárgyaláshoz. Ez itt ki? Ez az én kis feleségem. És ez itt ki? Ez Kain Jani, a cukros kis Jani. És e butorok itt, e kis ház, e kert s itt mindenek kié? Ezek Kain Jani tulajdonai. S mit csinál a dúis férfiú? Örvend és megölel, megcsókol mindenkit.

Csakugyan azt tette, oly kicsapongó jókedvvel és oly zajjal, a mint csak kitelt tőle.

Az asszony csendes mosolylyal nézte.

Az a szoba bizony szűk volt és csak gerendás. Azok a butorok igen szegényesek voltak, de Jani benne virult az egészségtől és minden oly derült és tiszta volt az asszonytól kezdve az ajtókilincsig, hogy gyönyörűség volt nézni.

— Minekutána pedig megszöktünk, — folytatta Jani, — s én nem is tudom, hogy mért nem csináltuk rendesen, de akkor úgy tetszett nekünk a titkolózás, a regényes, a különös; bolond gyerekek voltunk, de egymásnak teremtetünk, s nekem akkor tovább kellett lümpolni, nehogy valaki megsejtsen, hogy miben járunk, — igen... mit is akartam mondani? hát mikor ez az édes, ez a kedves, a feleségem, tudod, már egyebet nem tehetett (oh! hogy tetette magát), — hát elmentünk Olaszországba, az ő szülőföldjére... Én nem is tudom, miért? De akkor úgy volt, tudod! hogy én meghaljak. De ezt egyáltalán nem tettem meg. Azt hiszem, hogy akkor elfelejtettem...

Felkaczagott, megfogta a felesége kezét, maga mellé vonta a náddivánra.

— Aztán elvertük a vén timár mester vagyont, tudod, allegro, presto, prestissimo; minden perczet jól felhasználva, a hogy azt ő mondta, de én még se akartam meghalni. Akkor körül néztünk — és haza jöttünk. Itt, tudod, engem mindenki ismer és én is mindenkit szeretek. Aztán mindjárt jól volt minden. Ez itt még a miénk, — mondta dicsekedve, — ez a ház és mennyi almát terem a kert. Ez a feleségem... Az enyém, az enyém egészen. Jóban, rosszban, egészen.

S megcsókolta a kezét, s boldogan folytatta.

— De nem is ment rosszul semmi. Mert engem itt mindjárt nagy hivatalba tettek. Én lettem a fertálykapitány. Tudod-e te, hogy ez mi? Egy fertálykapitány! Minden hónapban egyszer megnézni, hogy van-e minden háznál víz a kád-ban és a többi! Mit mondott a vén timár? «Ne azt nézd, mikor a sorsodat méred, hogy hányan vannak előtéd, hanem, hogy hányan vannak utánad.» Hát mennyien vannak utánam! És senkinek sem előttem, sem utánam nincs ilyen kincse, mint nekem. Ki légyen az? így szól. Hát a feleségem, te ügyetlen, a feleségem... S azóta élünk boldogan. Már én jegyző vagyok a városnál. Ki tudja, meddig viszem. Most már nem halódok, mint ott, tudod! a korondi csűr nagy szálájában, azon este, a lakodalmam előestéjén...

És aztán mennyit neveltünk azon este...

Az asszony énekelt is az ő mély, szép hangján egy dalt a Posilipon nyíló virágokról, s a csodás Nápolyról, melyet ha látott az ember, meghallhat nyugton.

HURBÁN.

Történelmi emléke.

1849—1866.

A lapok hírei szerint, *Hurbánnak*, a híres pánszláv agitátornak, ki ügyünknek 1848/49-ben sok bajt okozott, pártfelei emléket akarnak emelni.

Hurbánt bizonyos mérvadó körök annak idején ép úgy felhasználták, mint *Jellasicot*, *Stratimirovicot* vagy *Knicsanint*, csak hogy ezek katonák lévén, sok tekintetben nyíltan jártak el, míg *Hurbán* leginkább az igazság veszedelmes fegyverével harczolt ellenük. Mindenki vald fanatikusnak ismerte, ki élete utolsó pillanatáig kész lett volna az országot tüzzel-vassal pusztítani, csak hogy magyar ember ne maradjon meg benne.

Nem készakarva ugyan, de véletlenül mégis rajtam mult, hogy a gonosz ember átkos mesterségét 1849 február 4-én túl még üzhette, a miért aztán akaratlan hibáért főnököm, *Guyon ezredes* hadosztályparancsnok, első felindulásában agyon akart lövetni.

Közvetlenül az iglói csunya meglepetés után, *Guyon* ezredes parancsára, a *szepcsárakja-korotnói* utra erős lovassági czirkáló őrzáratok küldettek, azon hír kipuhatására, miszerint *Kisevetter* és *Deym*, osztrák vezérek, a Branyiszkon erős állást foglalva, az *Eperjes* és *Kassa* felé vezető utat elzárták. Az egyik őrzáratot én vezettem, még pedig a legnagyobb óvatossággal, mire a hadosztályt Iglón ért baj megtanított. A Branyiszko felül kocsin, szánon vagy gyalog járó embereket fel nem tartóztattam, mert hiszen ezek a nélkül is a csapatokra akadnak, de már előre senkit sem bocsájtottam, nehogy a sereg mozdulatairól az ellenségnek hírt adhassanak.

Február 4-én reggeli 9 órakor Korotnóra értem, mely falu a Branyiszko tövében fekszik. Hajnalban onnan jött parasztoktól hallottam, hogy a hegyen több a katonák és az ágyú, mint a bokor és fa. Magában a faluban alig lesznek katonák. Utóbb egy kétlovas szán jött elémbre, melyben valami úr-féle kinezési ember ült.

Fején kopott czilinder, a minőt akkoriban a falusi papok viselni szoktak; egyszerű, kék posztó köpönyegen kívül, csakis magasszáru csizmáit láttam.

Az idegen mellettünk lépésben elhajtván, nagy alázatosan levette kalapját.

— Dicsértessék az Ur Jézus Krisztus!

Mint aféle jól nevelt katolikus, a szokásos «Mindörökké Ámen»-nel válaszoltam.

— Hová, hová tiszteendő úr? — kérdém, lo-vamat a szán oldalához szorítva.

— Hát kérem alássan, — felelé a megszólított hamisítatlan tótos kiejtéssel, — Kézsmárka sietnék. Eperjesről jövök, de két napig Korotnón tartottak a császári katonák, és miután csak az este vonultak fel a hegyre, én sem indulhattam előbb, mint ma reggel. En *Kalina* nagyrőzei plébános vagyok; ugyan rogo, humillime tiszt ur, lehet-e Iglón meghálni? Azt hallottam, hogy az egész város leégett, és hogy a magyar sereg ott ütött tábor.

Erre azt feleltem, hogy tudtommal Iglón csak egy-két ház égett le, a sereg pedig valószínűleg már elindult.

— Passzusom itt van. kérem alássan! — folytató a plébános, zsebéből egy ívet kihúzva.

— Ne tessék bántani, — vetém közbe, — ezt majd csak Iglón kell előmutatni.

Magam sem tudom miért, de egy pillanatra a pap nyugtalan szemei, melyekkel huszárajimat nézegette, sehogys sem tetszetek. De mikor, utasításom szerint, mindenkit *hátrafele* bocsájtattok, csak előre nem! Meg aztán a nélkül is mindenütt csapatjainkra akad, ha csak valahol a föld alá nem búvik.

— Ej, mit, gondoltam magamban, az én feladatomból áll, hogy az ellenség állásáról minél biztosabb hírt hozhassak. Előttem senki sem járt az országon, s így akár húsz pap is mehet a sereg torkába hátrafele. *Kalina* plébános úr szánját tehát bátran szélnek eresztettem.

A tiszteendő úr szépen elbucászott tőlem; minden jókat kívánt, mit én szintén viszonoztam.

Korotnón egy fél óra alatt mindent megtudtam, a mit tudni akartam, mert a bíró, kinek két fia valamely honvédszázalójnál szolgált, elég pontos adatokkal támogatta abbeli nézetét, hogy a császári katonák a hegyet erősen eltorlaszolták és azt keményen fogják védeni.

Embereim számára még egy falat kenyertet vagy pohár pálinkát sem tudott előteremteni, mert az ellenség mindent elvitt, és délig a kenyér alig szű meg. A többek közt a bíró valami papról tett említést, ki két napig lakott a falu korcsmájában és mindig a magyar sereg után tudakozódott. A mennyire tudja, a nagyrőzei plébános volt.

Jelentésem a korcsmában azonnal megírva, egy altisztet két emberrel oly utasítással küldtem hátra, hogy azt *Guyon* ezredesnek tustént, — ott a hol, — átadja. Az embereknek, a vett parancs szerint, ügyetve-vágatva (trapp-galopp) kellett menniök, míg én az őrzárattal lépésben utánuk indultok.

Mig a korcsmárosné számunkra lisztes levest készített, a nagyrőzei plébános úr szobájában foglaltam helyet, mely még meglehetősen át volt fűtve.

A rozoga ágy alatt valami levélboríték-félét vettem észre. Szürke, durva papiros volt, a milyet akkoriban a hadseregnek használtak. Bizton hittem, hogy valamely osztrák tiszt hagyta el. Nagy ámulatomra a borítékon a következő czím állott: *Sr. Hochwürden Herrn S. Hurbán, Kommandant des oberungarischen slavischen Frei-Corps. Tyrnau.*

Egy pillanat alatt lóra pattanva, ott hagytam a készülődésben lévő levest és embereimmel a szán nyomába vágattam. Darab ideig mindennütt tisztán kivehettük a szántalp csapását, de egyszerre hó helyett vizes tócsákra akadtunk.

Délre már a hadosztály elővédére bukkantam. A vezénylő tiszt sehol sem látta az általam leírt szánt, miből azt kellett következtetnem, hogy a «nagyrőzei» plébános úr valószínűleg az országtól jobbra letérve, a hegyekbe menekült.

Sejtelmem nem eszt, mert utóbb elémbre jött emberek azt beszélték, hogy a szánt a vetéseken keresztül haladni látták.

A szánt utóbb megtaláltam, de a plébános és

koesis nélkül, kik mindketten gyalog a hegyekbe menekültek.

Guyon ezredes, kinek mindenekről hűségesen jelentést tettem, szokása szerint, oly dühbe jött, hogy eleinte brevi manu fejbe akart löni, utóbb hadi törvényszékkel fenyegetett, végre pedig anyanyelvén iszonyúan megszidott.

Február 5-én, a branyiszkói dicső nap után, ismét visszafogadott kegyeibe.

Az 1866-iki blumenau-i szerencsétlen ütközet után, a déli órákban létrejött fegyverszünet beálltával, Pozsonyba jutottunk. Szokás szerint a lovasságnak mindig és mindenütt a legrosszabb hely jutván, ez alkalommal is a Duna partján, az Isten szabad ege alatt kellett agyonhajszolt lovainkkal táboroznunk. A jó pozsonyiak kíváncsián nézegették a poros és rongyos huszárokat, de senkinek sem jutott eszébe, hogy az emberek

A VILAMOSÁG CSODÁI.

Katonai munkatársunktól.

II.

Boule kormányozható léghajója és Dilke tenger-alatti torpedója.

Blaine, angol vezérkari ezredes, a woolvichi tiszti-klubban közelebb a villamoságnak alkalmazását a hadviselés különféle dolgaiban felsorolván, azzal végezte be rendkívül érdekes előadását, hogy a világkét nem a császárok, csárok vagy királyok akarata, nem a népek jogos felháborodása, vagy a békeapostolok szószaporításai, hanem a villamoság mindenható ereje fogja az emberi nemnek diktálni.

Vana sine viribus ira! Mi hasznát veheti Anglia számtalan vértett hadihajóinak, ha egy víz alatti torpedó, villamos erővel, a legerősebb

angol tengerügyi hivatalnak, a másik pedig Dilke hadnagy villamos torpedója. — Boule már Folkestone-nál (angol tengerpart) több ízben felszállva, husz-huszonkét perc alatt Boulogne előtt (francia tengerpart) termelt léghajójával, még pedig oly magasságban, hogy a ballont legfeljebb valami nagy madárnak nézhették. Utjaiban két ember kísért: fivére, Boule mérnök, és ennek husz éves fia. A villamos erővel mozgó gép teljesen kormányozza a léggömböt. Midőn a csatornán óriási szélvész dühöngött, Boule léghajójával ép oly biztonsággal kereste fel azon magasságot, melyet el akart érni, mintha teljes szélesében indult volna. A múlt év november 26-án reggeli öt órakor folkestone-i háza udvarából egészen a francia partokig folyvást 150 méternyi magasságban tartotta magát, és ép oly egyenes irányban ment előre, mintha járműve nem a levegőben, hanem acél-síneken mozgott volna.

nyire a robbanó készülék továbbítását, különösen e célra berendezett kisebb-nagyobb járművek eszközölték. Legújabbban, — mondja Blaine ezredes, — Dilke hadnagy a villamoság bűvös erejét vette igénybe, iszonyú hatást előidéző torpedóinak alkalmazásánál. Szemtanúi voltunk egy általa végrehajtott robbantásnak, mely a műtét gyorsaságát és hatását tekintve, mindent felülmúlt, mit e részben valaha láttunk. A spitheadi kikötőtől mintegy hat kilométernyi távolságban, horgonyokra vetett robbantási tárgyat, egy régi kelet-indiai leszerelt 800 tonnás vitorlášajót, melybe annyi holt súlyt (ballast) raktak, hogy az még a legerősebb szélben is csak nagynehezen mozdulhatott volna, Dilke hadnagy utasítása nyomán a szabad tengerre vonattak, hol az erősen hullámzó áramlat ide-oda hánnya.

Pontban 10 órakor Dilke hadnagy vizalatti torpedós hajójával a kikötőből elindult. Eleinte a hajó körvonala a víz színe fölött tisztán ki

dok ellenük nem indultak. Igaz ugyan, hogy a vértett hadihajók redényszerű víz alatti készülékekkel nem oly könnyen közelíthetők meg, mint ama leszerelt régi hajó, de a mint Dilke hadnagy magyarázatát előadásában fölemlíté, ama övszerek legfőbb arra való, hogy a naszád egy-két méterrel mélyebben merülve támadhassa meg ellenfelét, a nehezen mozgó hajót. Itt is a villamoság bűvös hatalma szerzi meg a víz alatt mozgó hajó számára az erőt, hogy bármely irányban gyorsan előre haladhasson és végre öldöklő gépeit magától ellökve, oly pusztítást tegyen, melynek acél-, vas- és faszervek ellent nem állhatnak.

Ily tényezők mellett a háboru megkezdése már ennek végét is magában foglalja, és miután elébb-utóbb az iszonyú fegyverek mindenki kezében lesznek, alig gondolható, hogy valaki ily körülmények között a világbeke háborítására vállalkoznék.

mondani, hogy haladunk e téren is, s igyekszünk bizonyos világvárosi jeleget adni pénzintézeteinknek külső megjelenésükben is, s palotáikról elmondhatjuk, hogy nem igen sokkal maradnak a külföld hasonló intézeteinek épületei mögött. Feljogosít erre a többi között a magyar országos központi takarékpénztár, mely Grötschel Imre igazgató vezetése alatt a lefolyt évben épített intézetei hivatalhelyiségei számára egy nagyobb szabású olyan palotát, mely művészi ízlés, valamint gyakorlati célszerűség és kényelem tekintetben egyaránt kiválóan mondható.

Már a Deák-Ferenc-utczába nyíló, szép tölgyfa ajtókkal ellátott stilszerű bejárat, külön jellegű nyilvános intézetre vall, ha pedig a kaputornácson belépünk, a széles márványlépcső és hatalmas előcsarnok csak megerősíti a kedvező benyomást, melyet az épület a szemlélőre gyakorol.

MAGYAR ORSZÁGOS KÖZPONTI TAKARÉKPÉNZTÁR. — A PÉNZTÁRTEREM.

Klősz fényképe után metszette Morelli.

számára egy harapás kenyert vagy egy ital bort hoztak volna.

A régi sörház mellett egy uri emberrel találkoztam. Mindketten egyszerre megálltunk. Ezt az alakot valahol már láttam az életben, gondoltam magamban. Hasonlót gondolhattott az idegen.

— Ugyan, rogo humillime, — kezdé végre az idegen, — nem tetszett valamikor a Branyiszkó vidékén járni?

Most már tisztában voltam.

— Igenis, ezelőtt tizenhét évvel...

— En Hurbán vagyok; akkoriban más nevet mondtam, mert szökőfélben voltam. Most a császáriaknál tetszik szolgálni?

Hurbán kérdése, melyben valami nagyon is jogosult iróniát találtam, elannyira kihozott sordomból, hogy sarkamon megfordulva, ott hagytam a faképnél...

Régi honvéd.

60—80 ágyús fregattenak eresztve, azt egy perc alatt a levegőbe röpti?

Hová jutnának a császár számtalan lovas és gyalog hadai, ha Boule százados villamos erővel kormányozhatóvá vált léghajójából minden órában 60 kilogramm *ecrasit*-tel vagy *pikrit*-tel töltött bombák hullanak reájuk? Megszűnik ott a yers erő hatalma, kárba vész a katonai tudomány minden iparkodása.

Nos, mindezekre azt nem csak lehet, de föl is kell hozni, hogy hiszen a találmányok elébb-utóbb, habár különféle alakokban, de végre ugyanazon lényegükben Oroszországban ép úgy, mint Német- vagy Franciaországban napfényre kerülve, a fegyverek egyenletlenségét megszüntetik. Pedig ebben, és csakis ebben rejlik a magasztos eszme csirája!

Blaine ezredes két dolgot emel ki, mely a hadviselésben egyelőre kiszámíthatatlan változásokat fog előidézni.

Az egyik a villamosággal kormányozható léghajó, melyet Boule százados mutatott be az

Visszafelé háromszor megváltoztatta a magasságot és mindenkor teljesen hatalmában állott a szél és az áramlat fölötti uralkodás.

A mint tudjuk, a *Pas de Calais*-ban sokszor naponként háromféle légáramlat is szokott mutatkozni, melyek gyakran sok bajt okoznak a gyors járatú gőzösöknek, de Boule léghajójára a legsekélyebb befolyást sem gyakorolták. A hajó hordképességét Boule 800 kiló üres súlylyal (ballast) kipróbálta és kétséget nem szenved, hogy e súly kétszerese sem akadályozná meg a gép működését. A léghajó belső szerkezetét Boule százados titokban tartja, és csak annyit tudunk egyelőre, általánosságban tartott előadásából, hogy a hajó kormányzása és mozgása villamos erővel történik. Magától értetődik, hogy az admirális bizottsága az új, nagyfotossági találmányt minden körülmények közt beható vizsgálatok és kísérletek után az angol hadsereg számára meg fogja szerezni.

A tenger alatt működő torpedók rendszerét már tíz év óta ismerjük, csak hogy eddigelő több-

MAGYAR ORSZÁGOS KÖZPONTI TAKARÉKPÉNZTÁR. — DISZTEREM.

Klősz fényképe után metszette Morelli.

lehetett venni, de mihelyt a kikötőből a tengerre kinyúló töltést elhagyta, nyom nélkül eltűnt. Az előre megbeszellt megállapodás szerint, ugyanabban a pillanatban, midőn Dilke torpedós hajója a víz alá merült, a tengerügyi bizottság gőzöse is megállott. Ez 10 óra 36 perczkor történt. A kísérletre szánt régi hajót ekkor már tíz-tizenkét kilométernyi távolságban látták orrával éjszak-nyugat felé fordítva. 11 óra 9 perczkor egy óriási víztölesér emelkedett, mely a hajót magával ragadva, a mélységbe sodorta. Közvetlenül a robbanás után Dilke torpedó-naszádja, mintegy 3—400 méternyi távolságban az elmerült hajótól, ismét a víz színe feljött, honnan iszonyú sebességgel a bizottság gőzöseihez indult.

A hajóban volt legénység Dilke hadnaggyal együtt a víz alatt maradás által el nem fáradt, testük hőmérséke pedig a mienktől nem különbözött.

Ily módon a hajóhadak tevékenysége csak addig tart, míg holmi Dilke-féle torpedó-naszá-

Boule és Dilke urak találmányai nagyon is alkalmasak arra, hogy a dölyfös autokraták kedvét minden időkre megszegjék.

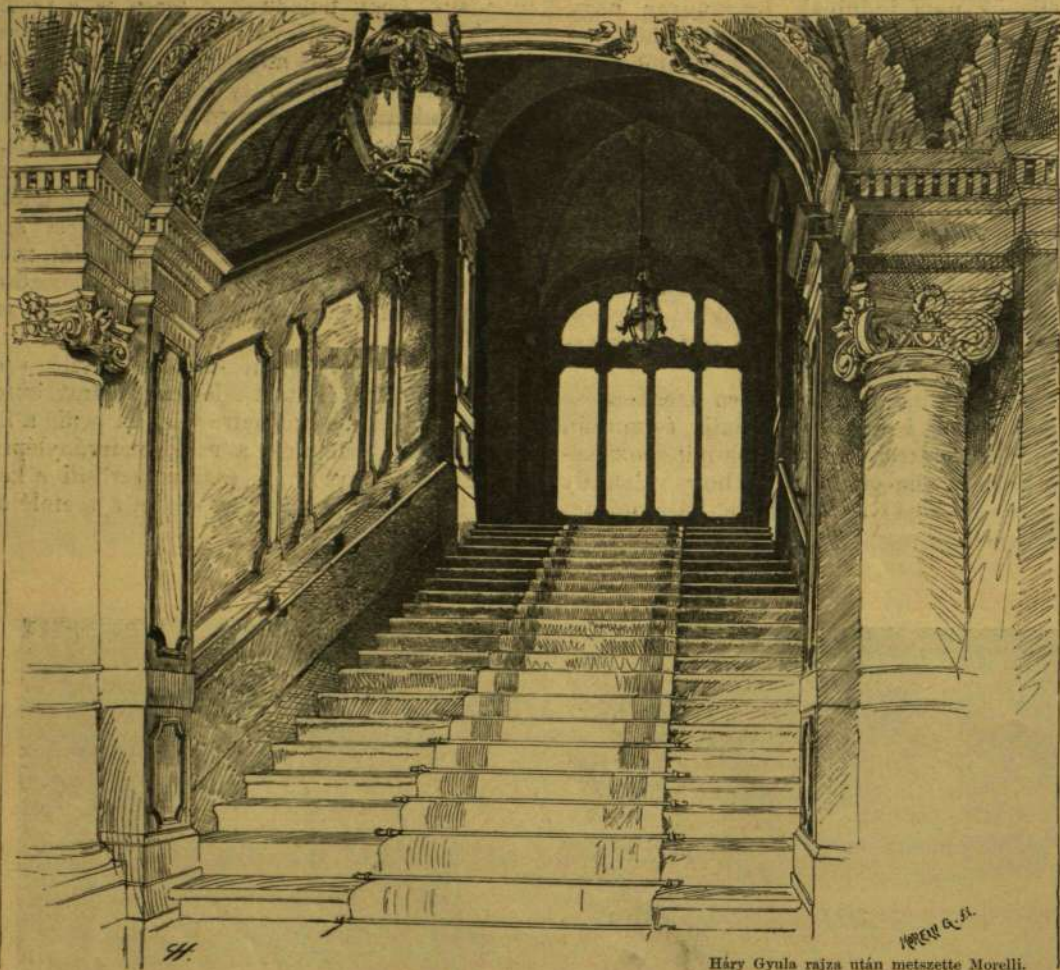
A MAGYAR ORSZÁGOS KÖZPONTI TAKARÉKPÉNZTÁR ÉPÜLETE ÉS HIVATALOS HELYSÉGE.

A terménygazdaságról a pénzgazdaság alapjára való áthelyezkedés minden országban lassú, fáradsalmas dolog, mely nagy erőfeszítést és sok időt kíván. Mi pedig csak most jutunk bele az átalakulásokba s bizony megérthető, ha mostanáig irigy szemmel néztük a külföldi nagy városok művészi ízléssel berendezett pénzintézeteit, ha például a párisi Credit Lyonnais gyönyörű palotáját csak kissé szégyenkezve hasonlíthattuk össze a hazai hasonló jellegű intézetek épületeivel.

Újabban azonban van már némi alapunk azt

A lépcső tágas, egy irányú kara diszitett boltozattal van fődve, barátságos és világos, — kényelmesen fölérünk rajta ama közös előtérre, melytől balra a pénztári és igazgatósági helyiségekbe, jobbra a díszes nagy gyűlésterembe jutunk. A pénztárterem, melynek belsejét mai számunk egyik képe tünteti föl, egy 20 méternél hosszabb s az épület egész szélességében elterjedő nagy terem.

A művészi kivitel, az arányos beosztás ezen tisztán praktikus czélokra épített helyiségnek is kellemes alakot ad. Az építész a kellemes és hasznosnak ezt a sikerült egyesítést úgy érte el, hogy a falakat, valamint a mennyezetekeket vörösfenyőfaburkolattal látta el, úgy szólván keretbe foglalta, miáltal helyes térbeosztáshoz jutott és kellemetes színhatást nyert. A teremnek az udvar felé néző része a közönség számára van berendezve, a belépők egy szempillantással áttekinthetik az egészet, s azonnal tájékozást szerezhetnek magoknak, a nélkül, hogy sokat kelene kérdezősködniök.

A MAGYAR ORSZÁGOS KÖZPONTI TAKARÉKPÉNZTÁR. — FÖLÉPCSŐHÁZI RÉSZLET.

A főpénztárnok előszókö a terem közepén van elhelyezve s a felek kényelmesen érhetnek oda, nem szükséges, hogy valamely szűk ablaknál tolakodjanak. A teremnek utca felőli része a közönségtől egyes pillérekkel és közben lévő márványasztalokkal elválasztva, a hivatalnokoknak szolgál dolgozó terem. Szép, nagy és világos terem ez s igen előnyösen különbözik azoktól a szánalmas kaliczaktól, melyek a legtöbb pénztárakban még ma is országsszerű divatosak.

A nagy pénztárhelyiségből az igazgató-helyettes csinos hivatalszobájába, onnan pedig a vezérigazgató dolgozó-szobájába érünk, mely egy kis igazgatói teremmel kapcsolatos, folytatlag pedig a könyvelőség és záloglevél-osztály hivatalos helyiségei vannak berendezve kényelmes közlekedéssel. A váró-helyiségekben telefon áll a közönség rendelkezésére.

Fölötte érdekesek a pénzügyi Tresor-termek. Mindazt, a mit az építő-technika mai tökéletessége a biztonság tekintetében elő képes állítani, egyesítve találjuk itt. A terem, melyben hatalmas pénzeszekrények állanak, vastartókból képezett hálózattal van körülvegyve, melybe a falazat rakatott, s így az minden betörési kísérlet vagy tűzveszély ellen teljesen biztosítva van.

A földemek pedig kettős boltozatból állanak, melyek között finom homok van és ez minden furási kísérletet azonnal elárul. Ezen teremből egy lépcsőzettel eljutott s egészen vaslemezekkel páncélozott kincses-kamrába lépünk, melynek falai kisebb-nagyobb szekrényekre vannak osztva. Nem képzelhető biztosabb hely az értékesebb házi kincsek őrzésére, ha azokat nyári elutazások vagy hosszabb távollét alatt el akarjuk helyezni. Az egész helyiség alatt végre még egy betörés, sőt bombázás ellen is biztos pinca van, melyben értékes iratokat lehet elhelyezni.

Műépítés és díszítés tekintetében művészi hatást tesz a nagy tanácsterem. Ebben a 12 méter hosszú és 8 méter szélességű helyiségben megmutatta az építész, hogy mestere a szép arányoknak. Az egész terem, melynek képét szintén bemutatjuk, gyönyörű tölgyfaburkolattal, finom ízlésű faragványokkal van ellátva, a falakat pedig piros selyem kárpitok díszítik.

A terem egyik falának közepén felállított nagy márvány kandalló fölött látjuk a takarékpénztár jelenlegi elnökének, Szitányi Izidornak, arcképét. Ezen felül még két arckép díszíti a terem falát, az egyik 1875-ből való és *Bartal* György, volt kereskedelmi miniszter ábrázolja, a ki, mint az intézet első elnöke, kiváló érdemeket szerzett annak felvirágoztatása körül, a másik

pedig *Kunig József*nek, az intézet volt alelnökének arcképe.

A díszes palota, mely úgy nagyságra, mint belső berendezésre a főváros legrészeg épületei közé tartozik, *Hauszmann* Alajos építész és műegyetemi tanár tervei szerint készült.

A POSTAFECSEKE.

A postagalamb alkalmazása már évszázadok óta nem tartozik a ritkaságok közé, s mostanában majd minden európai hadseregél, külön e célra berendezett telepeken, bizonyos távolságban fekvő helyek elérésére idomítottak a postagalambok.

Háború idején, midőn a villamos távirat és optikus jelzés gyakran lehetetlenne válik, különösen ostromvár alá vett várakból vagy városokból, eddigleg csak postagalambok által tartott fenn a közlekedés. Ámde, a mint tudjuk, a postagalamb kétféle veszélynek van kitéve, melyek elhárítása hatalmunkban nem áll. Ugyanis még a legjobban idomított postagalamb is útközben néhány percze megzokott pihenni, hogy egy-két csepp vizet vegyen magához, és ilyenkor gyakran ragadozó madarak megölik vagy valamely lesi-vadász puskájára él kerül.

Egyszóval a postagalamb teljes biztonságban alig mozoghat.

Az 1870/1-iki hadjárat alatt a francia sereg *Metz*, *Strasbourg*, *Páris* és *Belfort* ostrománál nagyon szomorú tapasztalatokat tett galambjaival, mert a porosz katonák formászerű hajtó-vadászatot tartottak a szegény állatokra, úgy, hogy *Gallifet* tábornok szerint ötven galamb közül, mely Párisból Bordeaux-ba indult, egy ízben csak három érkezett meg, míg a többit a porosz vadászok lelőtték. A felfogott sürgönyöknek nem nagy hasznát vette az ellenség, mivel azok érthetetlen fényképezett jelekből voltak a farktollakra illesztve, de annál nagyobb baj volt az a párisiakra nézve, kik hiába várták a feleletet.

Jelenleg *Guérin*, vezérkari ezredes felügyelete alatt *Párisban*, *Tours*, *Orleans*, *Belfort*, *Bordeaux*, *Marseille* és *Toulonban* postafecske telepek szerveztettek, melyekben a rendkívül okos és gyors röptű madár a hadi posta céljaira idomítottatik. A párisi «*Réunion Militaire*» nevű katonai klubban *Sandoz* százados a napokban tartott előadásából a következő érdekes adatokat közölhetjük.

«Öszintén megvallom, — mondja *Sandoz* százados, — hogy tekintettel a fecske vándormadár letére, alkalmazását téli időben lehetetlennek

hittem. Ámde a tapasztalás azt mutatta, hogy a természet, mely e kis állatnak oly erőt adott, hogy a meleg éghajlatba való utat oda és vissza meglehessen, annak megélhetését zordonabb időben is lehetővé tette.

A párisi telep fecskéi közül, a rendkívül hideg daczára, egy sem veszett el, pedig gyakran a legnagyobb hóviharban repültek Orleansba és vissza. Tudjuk, hogy a gyorsvonat másodpercenként 167 métert, a szélvész 45-öt, a postagalamb 27 métert hagy hátra. Mindezeket felül-mulja a fecske, mely 67 méter távolságra röptül egy másodperc alatt, vagyis negyven méterrel többet, mit a postagalamb. Ezenkívül a fecske sehol sem szokott megpihenni, és oly magasan röptül, hogy semmiféle löveg el nem érheti.

Midőn a fecskék szeptember közepe táján visszavonulásukat kezdzék, *Guérin* ezredes minden telepből 8—10 idomítás alatt lévő fecskét indított útnak. Nagy meglepetésére mindannyian pontosan megérkeztek rendeltetési helyükre, s onnan ismét vissza is jöttek, a nélkül, hogy a levegőben forgolódo számos vándor csapatokhoz csatlakoztak volna. Fecskéink számára nagy gonddal rakott fészkeket csináltunk, melyek nem csak alakra, hanem anyagra nézve is eredeti fecske-fészkekhez hasonlítottak. Ámde az okos állatok nem fogadták el a hamisított lak-helyeket, hanem leginkább könnyű nádából font állásokon ülve, de leginkább ide-oda repdesve töltik az időt.

Tápszereikre nézve, sokféle kísérletek után, végre a friss hangyatojásában állapodtunk meg, de azért régi életmódjukat repülő bogarak fogdosásával alkalmilag szintén élvezik.

Friss agyagsár, apró szalmadarabokkal nagy vonzó erővel bír rájuk, habár okát eddigleg még meg nem tudhatuk.

Nagyobb nehézségekkel járt a sürgönynek a szárnyaik alatt való megerősítése, mert farktollak e célra épenképpen nem alkalmasok. Midőn kitűnt, hogy az alig egy centiméter tized részét elfoglaló pehelykönnyű lemez a fényképezett sürgönygyel terhükre van, és röptük gyorsaságát megakasztja, *Guérin* ezredes nyakukra illesztette a sürgönylemezt, mi pompásan sikerült.

Azóta e részben változás nem történt, noha szándékunkban áll a madár mellett valami módon igénybe venni, mi azonban csakis a pillanatnyi fényképezés segítségével lenne eszközölhető.

A rendkívül érdekes felolvasást azzal fejezte be *Sandoz* százados, hogy nézete szerint a tengerparti országokba vonuló fecskék nemesek alakjukra és testalkotásukra nézve, de egyéb tekintetben is különböznek a közép Európában tanyázó fecskéktől, mely utóbbiak nehezen állnának ellent az általános vándorlási hajlamlak.

A RIVIERÁRÓL.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Nervi, 1891 febr. 18.

A ki föl akarja találni az elveszett paradicsomot, ne keresse azt Ázsiában, délkeletre a Tigris s Eufrates sivatag partján. Jöjjen ide délnyugatra, a Riviera s főlátalja. És pedig nem az esztendő azon szakában, midőn otthon is ontja sugaras fényét a nap, virág-illattal van telve a lég, s arany kalászokat ringat a szellő. Jöjjen akkor, mikor otthon kihál az élet, elmúl a madarak ajka, lehullatja lombját a fa, csak a zuzmara szó virágokat az ablaküvegen s a fehér szemfedő alatt alszik a föld. Csodásan ragyogó világ tárul föl itt előtte. Ha beteg a teste, meggyógyul; ha fáig a szíve, megnyihul; ha nehéz a lelke megkönnyebbül. . .

Riviera kettő van. Egyik a *Riviera di Ponente* (napnyugati), mely Genuától kezdve a liguriai tenger nyugati partvidéke s végződik Nizzán túl, a Provence «dal-telt mezőimél». Annak a vonalnak világhírre emelkedett klimatikus gyógyhelyei San-Remo, Bordighera, Monte Carlo, Nizza és Cannes. Másik a *Riviera di Levante* (napkeleti), mely Genuától Pisáig terjed s klimatikus szempontból jelentősebb helye csak kettő van: Spezzia és Nervi. Bejártam mind a két Rivierát s a hatodik hetet töltöm most itt Nervi-ben.

Az egész Rivierának nincs egyetlen pontja sem, melynek topografikus helyzete és éghajlati

viszonyai oly kedvezők volnának, mint ennek. A liguriai hegyláncolat Nervi-től a szomszédos Reccióig, egészen a tengerpartig terjed s az északi szél, — a Tramontan vagy Mystral ellen hat száz méter magassági védfalat képez, mely miatt itt az égboltozatnak alig fele része látható. Délre és nyugatra a látóhatár az örökké morajló tenger végtelenében vesz el; éjszák és kelet felől a közvetlen közelben emelkedő sziklacsúcsok háttér szanák a vizsgáló tekintetnek. A fekvés e kedvező volta tán még soha se volt oly nyilvánvaló, minden kételet kizáró, mint a most végződő tél szakában. Mig Genuában, — mely innen alig egy órai távolságra van, — a mult hóban a hőmérséklet nem egyszer a fagypontra alól leszállott 6—8 fokig, s hullott a hó nem csak ott, hanem az egész Riviera di Ponente mentén, Nizzáig, hol a hegvek most is fehérre vannak öltözve; míg Milanó és Florenz vidékén a rendkívül hideg és fagy miatt a szőlőtők nagy része elpusztult, — sőt a mire a legöregebb emberek sem emlékeznek, Nápolyban a hófúvatagok miatt fennakadt a közlekedés, s Palermóban beszakadtak a háztetők; addig itt, ebben az istenvédte kies Nervi-ben, még himnódónak sem láttam egyetlen hópolyhét sem. A mult hó közepe táján volt egy pár napig tartó nagyobb fokú hideg s jól esett lángra lobbanatani a kandalló tüzet, de azóta egyszer sem volt rá szükség. Délnek fekvő szobám ablaka nap-hosszanta nyitva van, s a beomló napfény melege teljesen pótolja az emberkéz által szított tüzet. A déli órákban a hőmérséklet, főként a tengerparton, fölemelkedik (Celsius szerint) 30 fokra s az esti órákban is ritkán száll alább a fagypontra felül 8—10 foknál. Mikor a déli légáramlat, az afrikai partok felől, ebbe a sziklatlanba beomlik s a tenger hullámain visszaverődő nap sugarak fényével s melegével össze-ölelkezik, — a hőség tühretetlenné lesz s az ember kénytelen árnyékba menekülni.

Van is nagy bőségben, gondos változatosságban, a mi enyhe árnyat adó. Öt világrész flórája, a tropikus növényzet, ritka szép példányokban, a téli hónapokban is üdőségének mondhatni egész teljességében pompázik itt. A tengerpart hosszán s a sziklák hegyoldalán szétszórtan épült, szélesely alakzatú s tarka színvegyületben bővelkedő úri villáknak kertjei, megannyi kis édenkertek. Az olajfák szürkészöld lombotja, a fügefá tiündöklő levele, a pyramis-alakú cyprusok setét árnya, az afrikai kaktuszok, az amerikai agavék és datolya-pálmaák számtalan válfajai mind összetalálkoznak itt s e gyönyörű vidéknek az örök tavasz jellegét kölcsönzik. Legnagyobb bőségben a narancs- és citromfák díszlenek. A narancs szüret évada, — a másod-ik, — épen most van, s az aranyszínű gyümölcsök édes terhe alatt meghajlik a fa ága; a teljesen megérett egy könnyű szellő érintésére lehullanak a puha pázsitra. A citromfák egész éven szünet nélkül termi, növeli és érleli gyümölcsét s a fejlődés különböző fokozatai egyszerre láthatók rajta. A narancsfajtaik között otthonára talált itt a legízletesebb is: a picziny mandarin. Gyönyörű kis fája alig egy méter magasságra nő, de gyümölete annál értékesebb. Annak is most van a szüretje. A legenda azt mondja felőle, hogy a midőn ősz-szüllőinket az Úr kitöltötte a paradicsomból, Éva anyánk magával hozott egyet, elrejtve azt, a mennyire az akkori divat szerinti öltözete engedte, s föllette magában, hogy magvait ott hinti el, hol bujdosásában a legszebb vidékre talál. Hosszú vándorlás után eljutottak a Riviera-ra s itt vetette el a magvakat. A mandarin fájánál sokkal magasabbra nő itt a kamélia bokra, jobban mondva, fája. A Gro-palló-parkban van egy kamélia fa, három méter magasságra. Feslenek már a bimbói s kezdenek a kuszó rózsátok virágai is nyilni. Versenyre akarnak kelni az ibolyákkal, melyeknek illata már hetek óta betölti itt a levegőt.

Az örökké viruló természetnek e csodás pompájával, az azurkék égboltozat tiszta ragyogásával s a tengerparti sziklákhöz verődő hullámok hófehér fodrával, bántó ellentétet képez itt a mindennapi kenyérkeresetnek, — úgy látszik, — nehézség gondjaival küzködő közép csunya arczatja, ronda életmódja. Felső-Ölaszország más vidékeinek életteli, szép népét hiába keressük, nemesek itt Nervi-ben, de egész Liguriában. A nó 20—22 éves korában már öreg asszony, s a java korabeli férfiú vállai görnyedten czipelik a termőfölddel telt kosarat, föl a sziklás hegy oldalára, hogy a gazdag ember pálmájára szépen

virulhasson. Szántó, kapáló, gabnatermő föld nincs itt sehol. A gabonát Amerikából, a tenger vizéből szárított sőt Sardinia-ból, a tejet s vaját Milanó környékéről hozzák ide. A nép nagy része halászatból, napszamos munkából él, büzhöd levegőjű gyárakban, hol a más világrészekből ide szállított nyers termékeket dolgozzák föl. A kinek szagérzéke s jó ízlése ép, lakásukba nem léphet be; a rondaság büze s a nyomor képe visszariaszthatja. S mégis boldog nép, mert sorsával meg van elégedve, s ha éhét, szomját lecsillapíthatja, a tengerparti verőfényben a «far niente» gyönyörűségeit élvezi. . .

Sőt élvez ezeknél sokkal többet is. Élvezi a civilizációnak oly vívmányait, melyek után hazánk vidéki városainak legnagyobb része most is hiába eseng. Nervi alig 7000 lakost számlál s van még is kitűnő kövezete, kanalizációja, vízvezetéke, gázvilágítása, a közelfekvő Genuával igen élénk közlekedése és forgalma. Igaz, főleg a téli hónapokban nem csekély mérvben hozzájárul ezekhez az idegenek pénze is, kik gyógyulást keresni jönnek ide. Ezeknek száma ugyan távolról sem oly nagy, mint a másik Rivierán, melynek híre, neve már régóta bejárta a világot s elhatott a tengeren túl, Amerikába is, de van itt is most is néhány száz idegen, német, francia, angol, orosz, hollandi s Isten tudja miféle, kik feltárczával jönnek s üressel távoznak. Mert az olasz igen jól ért ahhoz, hogy ezt a metamorfozist közvetítse s a más pénzt a saját zsebébe eltüntesse.

De hát a pénz mire is volna egyébre való, mint arra, hogy vándorútra keljen? Magában véve nincs semmi értéke s csak az ér valamit, a mit érte adnak. Ha a sebhedt szív enyhülést, a beteg test gyógyulást szerezhet vele, jó vásárt csinált. Csak egy van, a minek nincsen ára, a mit nem kárpótolhat Peru és Golkonda minden kincse. Az az édes anyaföld, melyen bőlesőn rengett, s melynek kebelében pihenni vágyunk. Mentől messzebb vagyunk tőle, annál inkább esengünk utána, mert jobban szeretjük még akkor is, midőn völgyeit, halmait hólepel borítja, folyóvizeinek hullámai jégánczok tartják lekötve, mint ezt az idegen földet, ragyogó napjával, zúgó tengerével, örök tavaszával. . .

SZÁSZ DOMOKOS.

A DOHÁNY-MÉREG.

A dohány méreg-tartalmát, az úgynevezett nikotint, már régóta ismerik, azt is tudják, hogy ebből a méregből jelentékeny adag megy át a dohányfüstbe, ujabban azonban Bournier kísérletek alapján kimutatta, hogy ez a dohányfüst igen gyakran veszélyes is lehet, különösen, ha hússal jó érintkezésbe.

Bournier két kilogramm ökörhúst vékony szeletekre vágta, hosszabb ideig tartott dohányfüstben. Bizonyos idő múlva a szeletek sötétebb színűekké lettek s kellemetlen erős szaga. Ekkor odadobta azt egy egészséges kutyának, mely azonban, megszagolva, vonakodott megenni s csak akkor nyelte el, midőn apróra vágta s lágy kenyérbe rakták. Mintegy 20 perc múlva azonban a kutya rosszul érezte magát, a földön henteregni s vonítani kezdett, lélegzete mindig rövidebb lett s rövid idő múlva erős görcsök között kimúlt. Felbontozva azt találták, hogy szíve és tüdője folyó vérral volt tele.

Mánap egy dohányfüstben tartott sonkát megstúve adtak egy másik kutyának. A sütes alkalmával a sonkából sok gőz és illat szállott ki, de mérges jellegű még sem vesztette el, a kutya életben maradt, de nagyon rosszul lett. Különösen fogékonyak látszik a dohányfüstben levő méreg iránt a félnyér, veres beefsteak, valamint a feldarabolt hús. Ha a húst apró darabokra vágják, például a kolbász készítésénél, egy pár szippantásnyi dohányfüst már képes annak kellemetlen szagot adni, vagyis bizonyos fokig megmérgezni. A hús neve és zsírja a dohányfüstöt szintén könnyen felszívja s oly méregessé lesz, hogy képes a tengeri nyulat néhány perc alatt megölni, ha bőre alá teszik, akár vizet telítve, akár a nélkül. Ennek a nedvességnek mérges hatása akkor is meglátszik, ha a test sebére dörgölik. Különösen erősen hat a dohányfüst mérge a nemrég leölt állatok húsára. Némi gyümölcs és főzelék szintén igen érzékeny, különösen az epret és szedret a dohányfüst hamar elnyomja.

A dohányfüst hatása tudvalevőleg igen tartós. A szőnyegek és függönyök soká megörzik a dohányfüst nyomát s még a ruhákon is megmarad annak nyoma. Oly szobákban, hol sokat dohányoznak, a nyitva tartott ételek élvezhetlenekké lesznek.

Maga a nikotin oly erős méreg, hogy egy tollkés hegyén elérő mennyiség az embert is képes megölni. Apróbb állatok magától a dohányfüsttől is elpusztulnak. Mindenesetre szükséges tehát, a dohányzás elterjedését tekintetbe véve, a veszélyes méreg használatánál bizonyos óvintézkedésekre figyelni.

NAGY ANGOL SÖRGYÁRAK.

Az angolok nagyszerű gyárai között nem utolsó helyet foglalnak el a sörgyárak sem, melyek legjelentékenyebbjeit most egy kis statisztikai kimutatásban akarjuk ismertetni.

Igen híres mindenk előtt az *Allsopp* Sámuel nevű Ale sörgyár, melyet Burton am Trentben 1740-ben alapítottak. 1887-ben 23 millió forint tőkével részvénytársasággá alakult és hírnevét jellemzi, hogy e részvényekre akkor azonnal egy milliárdnál többet jegyeztek. A gyárban van 14 főhivatalnok, 85 irodatiszt és 1600 munkás. A legnagyobb kazán óránként 5000 hectoliter sört ad és a hordók kitisztítására a legnagyobb víztartó 3000 hectoliter forró vizet tart készen. A nagyszerű pincék közül az egyikben 30.000, a másikban 25.000 hordó van és így tovább. Az összes készlet 700.000 hordóra megy és hetenként mintegy 5000 kocsi-val visznek el. A szállítási költségek évenként 1.700.000 forint tesznek. Főzés alkalmával hetenként 1000 tonna kőszénre van szükség és e mellett legalább 150.000 forint értékű fa van készletben. Hetenként 40.000 véka törkölyt adnak el a gazdáknak és 84.000 véka malátát készül. Hetenként 25.000 hectoliter sört készítenek. Árpából 120.000 véka van készletben és e mellett sok malátát vásárolnak. Karácsonykor 16.000 font húst osztanak ki a munkások között.

Hasonlóképp óriási gyártelep a *Barclay, Perkins et Comp.* című sörfőző is London Southwark nevű városrészében. A gyár három hectar területen van és 700 munkást foglalkoztat, kiknek egy része 50 épületben lakik a gyárterületen. Évenként mintegy egy millió hectoliter port, stout és ale készül. A gyár adója az utolsó évben 1.670.000 forint volt. Évenként 2 millió véka malátát használnak fel. Az ale-sör számára 10 pince van a 16.400 hectoliter és a többiek számára 8 pince. A raktáron rendszeren 66.000 hectoliter van készletben. 63 gőzhenger és szivattyú, 12 nagy sörhűtő van használatban és 90.000 hordó áll készletben, melyeket mind a gyárban készítenek. A szállításra állandóan 170 lovat használnak.

Valamivel kisebb annál a *Compe et Comp.* részvénytársaság gyára, hasonlóképp Londonban, a Long Acre városrészben. Ez a *Woodgar* söripar név alatt ismeretes telep az utolsó hét év alatt 11 millió forint adót fizetett, az utolsó évben közel egy millió hectoliter sört termelt s a részvényesek tiszta haszna meghaladta a két millió forintot. Tizenegy gép (közük egy 150 lóerőre) és számos gőszivattyú áll a gyár rendelkezésére, két gépnél hetenként 400 mázsa kőszén szükséges. A gyár céljaira a gyár kutjából óránként 295 hectoliter vizet s máshonnan évenként mintegy 3 millió hectoliter vizet. A készletben álló hordók száma 80.000 s ebből naponként mintegy 20.000 van kezelés alatt. A munkások száma átlag 500.

London egy másik nagy sörgyára a *Truman, Hamburg, Buxton et Co.* nevű részvénytársaság. E gyártelep értékét 8 1/2 millió forintba becsülik, az évi tiszta nyereség 2 1/2 millió s utolsó évi adója 1 1/2 millió. Pinczéiben 35.545 hordó van, a legutolsó évben 820.000 hectoliteret küldtek szét. A Coverley Fieldsben levő telepen palack sört készítenek, naponként átlag 500 tucat palackot. 96 szekér folyóvizet szállítja a sört, hetenként mintegy 300 tucat. 12 pinczében 12—14.000 tucat palack van. Naponként átlag 4 tucat palack török el. Itt is 500 munkás dolgozik.

EGYVELEG.

* Az amerikai bőlény, mely eredeti hazájában csaknem egészen kipusztult, igen szépen tenyészik Ausztráliában, különösen a Carpentaria-öböl körül, és Essington környékén is. A hatalmas állatokat mintegy félszázada telepítették át ide a maláji szigetekről, a benszülöttek nagy rémületére, kik az «anaborro»-nak nevezett állatot vadászni primitív fegyvereikkel nem képesek.

* A házassági sport ellen. Az orosz egyházi főkhatóság rendeletet adott ki, hogy mindazoknak, kik

lül ősi szokás szerint egy pár csizmát és cylindert. A helyi lapok szerint a legutolsó vásárok a kedvező időjárás következtében igen élénkek és sikeresek voltak.

* Forgácsból házak. Berlinben már igen sok házat építettek forgács-téglából. A forgácsokat és fűrészport különféle olcsó porrátorrt ásványokkal keverve, téglalakulag sajtolják össze. Nagy előnyük az ily téglának olcsóságon kívül, hogy rendkívül szilárdak, könnyűk, a nedvességet nem bocsátják át s nem könnyen romlanak. Tűmentességük csaknem teljes, mivel kísérletenként egy 7 centiméter felületű koczka 5 óráig erős tűzben állva, teljesen sértetlen maradt. További előnye az ily téglának, hogy fűrésszel ke-

franciák ártézi kutak furása alkalmával több mint 200 méter mélységben is gyakran találtak halakat, melyek csaknem oly jó ízűek, mint a föld felett élők.

* Tánczó járvány uralkodik most Dél-Afrika-ban Griqua földön. A különös betegség abban nyilvánlik, hogy az emberek bármely csekély zajra összerázkódnak, egy pár percig megdermednek s azután táncolniok kell, mint a derviseknek.

* Nero öngyilkosságának helyét felfedezték. Buti római mérnök ugyanis egy emlékkövet talált, mely jelöli, hogy ott Phaon szabados villájában ölte meg magát a hatalmas császár.

A MAGYAR ORSZÁGOS KÖZPONTI TAKÁRÉKPÉNZTÁR ÉPÜLETE A DEÁK-FERENCZ-UTCA ÉS RÉCSI-UTCA SARKÁN.

harmadizben lépnek házasságra, 3—5 évi egyházi büntetést kell adni s ezenkívül azok a nők, kik 60-ik életévükön túl mennek férjhez, még külön két évi egyházi büntetést kapjanak.

* Leányvásár van minden évben Szent-Miklós napján (dec. 6.) Arlonban, Luxemburg belga tartomány fővárosában. Az összegyűlt parasztlányok annak a lánynak, kit elvanni akarnak, ilyenkor Szent-Miklós ajándékot vesznek s a következő évben az első csütörtökön ismét idejönnek s megtartják az eljegyzést. A közvetítést ugynevezett «szent férfiak» eszközlik, kik a két vásár között az ifjú és leány szülőinél sűrűnnek, azok költségén élnek s igen becsületesnek. Ha az esküvő megtörténik, a közvetítők bizonyos százalékot kapnak a hozományból s azon fe-

zelhetők s tetszés szerinti színben állíthatók elő, s így a házépítésnél a díszítés könnyebben eszközölhető.

* Az indiánok haditáncza már annyira kiment a divatból, hogy egy londoni cirksztulajdonos úgnő-kének Michiganban a mutatványokra felbérelt indiánoknak hosszas ideig kellett tanítania ezt a tánczot, mely nélkül Európában el sem hitték volna, hogy indiánok.

* «Ölel-klub» alakult közelebb New-Yorkban; tagjai kivétel nélkül öleket kedvelő nők, kiket ezen klub alakítására az ösztönözött, hogy a kutya-kiállítások alkalmával az öleket elhanyagolják s más kutyák-kal szemben igen kedvezőtlen helyeken állítják ki.

* Földalatti halak. A Szahara pusztája alatt állítólag számos tó van, tele halakkal és puhányokkal. A

* A párisi állatkertben levő állatok közül nagyon sokat szenvedtek a mult tél hideg napjaiban az éjszakai sarkvidékekről került fókák is, melyek úgy látszik már hozzá szoktak az enyhébb éghajlat-hoz; egyik a hideg miatt annyira megdermedt, hogy elpusztult volna, ha melege nem vizzik, a többiek is nagyon nyugtalanok voltak s folyvást nyöszörögtek. Két bőlény, egy hiéna, egy ibis s több más madár pusztult el a hideg miatt.

* A régiségek ásatását az egyiptomi kormány magánosoknak is megengedi oly feltétellel, hogy az unikumok a kormány és a többi régiségek fele a kairói múzeumnak adassék át.

MIHALOVICH JÓZSEF ZÁGRÁBI ÉRSEK.

(1814—1891.)

Az esztergomi bibornok-primást gyorsan követte az örökvalóság útján a zágrábi bibornok-érsek, ki széken nemcsak mint egyházfejedelem ült, hanem buzgógn öröködött, hogy a politikai áramlatok távol maradjanak az egyháztól. A zágrábi érsekség nem csupán Szent István birodalmának legfőbb egyházi méltóságai közé tartozik, de az újabb közjogi alakulások nagy politikai jelentőséggel ruházták föl, mert Dráván-túl a magyar államcszmét az egyházban is védelmezni kell.

Elégé ismeretes Strossmayer diakovári püspök politikai szereplése, kinek példáját a horvát katolikus papság egy része is követi a politikában. Az egyháznak mindig nagy a befolyása a hangulatra, a tömegekre, mert sok az érintkezése, közvetlen a hatása. A zágrábi érseki méltóságnak azért kell összekötnie lenni a magyar államcszme iránti rendületlen hűséggel.

Mihalovich József kinevezése 1870-ben zágrábi érsekké, már a magyar kormány műve volt, s nem történt politikai célzat nélkül. Feszülten várták, hogy Haulik bibornok-érsek helyét ki foglálja el. A horvátok népszerű jelöltje Strossmayer püspök volt, ki ugyan még akkor politikai szélsőségeiben nem jutott oda, ahol most van, de legkevésbé sem titkolta, hogy az 1868-iki magyar-horvát kiegyezés hívei közé nem tartozik. Strossmayer a római zsinaton egyházi körökben is népszerűséget szerzett magának. A magyar kormány azonban a zágrábi érsekségre teljesen megbízható, hazafias főpapot óhajtott ültetni, ki a horvát és magyar érdekeket szíven viseli, s a nagy nehézségekkel létesített egyezségtől a nemzetiségi izgatásokat távol tartja.

Mihalovich József horvát eredetű családból származott, s 1814 január 16-án, a torontálme-gyei Tordán született, hol atyja köztisztviselő volt, s a megyének táblabírája volt. Az egyházi pályára lépve, 1834-ben a nagy emlékü Lonovics József csanádi püspök irodájában nyert alkalmazást, majd Temesvárt a belvárosban segédlelkész lett, s ekkor azzal is érdemeket szerzett, hogy az ilyly fegyenczeket vallásos és erkölcsi oktatásban részesítette. Mint kiváló tehetsé-gű pap, gyorsan emelkedett. 1848 február havában nyerte meg a csanádi kanonoki címet. Lonovics püspök mindig oldala mellett tartotta Mihalovichot, ki jelen volt püspökével azon nevezetes országgyűléseken (1839—40, 1843—44, 1847—48), melyek Lonovics életében oly emlékeztetések, s melyek nemes példaadók voltak Mihalovichra is. Itt kötötte széles ismeretsegit. Temes megye közgyűlése máj 1841-ben kezdett szerepelni, az 1849-ik évben pedig a csanádi egyházmegyének a magyar hadsereg védelme alatti részeim, a szabadságharez levezélyesebb szakában közel feléig, mint törvényesen kinevezett püspöki vikárius, szintoly ügyességgel és tapintattal, mint példás önfeláldozással működött. A magyar szabadságharez elnyomtatása után, mint forradalmár, a cs. kir. temesvári hadbíró-ság elé állíttatván, 1849 november 17-dikén hivatalától, címétől, vagyonától való megfosztás mellett, 4 évi várfogságra ítéltetett, melyből negyedfél évet Lipótvarban le is töltött.

Deportáltatása előtt 3 hónapig együtt volt elcsukva a temesvári 14. számú kazamatában: boldogult Murányi Ignác főispán, Réka József kanonok, Szilágy József koronaőr, Ormós Zsigmond főispán, Radványi Imre, Zsigmond Vilmos, Paresetich Hugó és más kitünő fogoly-társakkal. Kegyelmet kapván, 1852. évben Lipótvarból hazatért szülőföldjére, a torontálme-gyei Tordára, hol köteleztetett segédlelkész minőségben működni, bár már kanonok volt. És így 3 és fél évig szolgált, mint helyettes-káplán azon új szentegyházban, melyet az előtt 3 évvel mint kanonok és püspökhelyettes felszentelt. Végre 1854. évi október hóban Csajághy Sándor püspök, a kormány engedelmével, őt német-besenyői plébános-helyettesnek nevezte ki. Még mint ilyen is 1856-ig szigorú rendőri felügyelet alatt volt. Csajághy püspök az egyházi és tanügyi téren kifejtett példás buzgalmat és tapintatos magatartását méltányolva, őt 1859-ben kerületi esperesnek és tanfelügyelőnek nevezte ki. 1861

május elején Bonnaz Sándor püspök felterjesztése folytán királyi kegyelemből kanonoki címet visszanyerte s ugyanazon évi július hóban Temesvár város közgyűlésében nagy szótöbbséggel Temesvár gyárvárosi lelkészszé választotta meg. Bevonulása Temesvárra valóságos diadalmához hasonlított.

Multjához és képességéhez illő állást nyerve az egyházmegye székhelyén, művelt közönség között, nemcsak papi hivatásának jutott kellő hatáskör, hanem a hazai állapotok jobbra fordultával a megye és városi tanács termei is megnyitultak előtte. Temes megye bizottmányi tagja, Temesvár város polgársága városi képviselővé választotta meg.

Háza a megyei és városi értelmiség központjává lett. Élénk részt vett a közügyekben, s népszerűsége emelkedett. Az egyházi, köznevelési, s polgári téren kifejtett buzgó tevékenysége s szerzett bokros érdemei tekintetéből, 1868-ban vaska-szent-mártoni valóságos apáttá, márcziusban pedig dunai ezimzetes püspökké nevezte ki.

A zágrábi érseki széket 1870-ben Haulik bibornok halálával megüresedvén, e méltóságra jun. havában Mihalovich nevezetett ki, a mi általános meglepődést keltett, szemben azokkal a törekvésekkel, melyek Strossmayert akarták az érseki székre emelni. 1876-ban bibornoki kalapot, 1872-ben a Lipót-rend nagykeresztjét, 1877-ben a Szent-István-rend nagykeresztjét nyerte. Ezenkívül belső titkos tanácsos lett mindjárt zágrábi érsekké történt kinevezetése után. Midőn 1886. évi augusztus havában 50 éves áldozári jubileumát ünnepelte, a király igen meleg hangu királyi kéziratot intézett hozzá.

1881-ben le akart mondani érseki székéről és a tihanyi kolostorba akart visszavonulni, de a király kérésére megtartotta állását.

Mihalovich a politikai mozgalmaktól távol tartotta magát, a politika színterén nem szerepelt. De tartózkodó állása nem volt félrevonulás, hanem nyugodtság és tapintatosság, melynek komoly tiszteletreméltóságát mindenki elis-

merte. Egyháza és az iskolák érdekében működött ernyedetlenül.

Az utóbbi időkben gyakran gyöngéledett, a telen a betegeskedés komolylyá vált. Már januárban aggasztó volt állapota, s hetek előtt lemond-tak róla az orvosok. Látszólag ugyan enyhült a betegség, de e hó elején ismét súlyosbodott. Halálára mindenki el volt készülvén, s e hó 19-ikén hajnali 4 órakor be is következett az. Temetése e hó 24-ikére van kitűzve.

HOGY GONDOLKOZOTT 1830-BAN A MAGYAR ÉRTELMISÉG?

Azon hangulatteljes, lendületes költemény, melyet a «Vasárnapi Ujság» pár héttel e-lőtt «Tekintetes Urainak» czim alatt közölt Kozma Andortól, bizonyosan sok olvasó gondola-tait, — akaratlanul is, — visszavezette a multba, a «régi világba», melynek számtalan hibája mellett kétségtelesen megvolt az a nagy érdeme, hogy a «mait», melyre büszkék méltán lehetünk, megbirta teremteni.

Az akkor véghezment megújodási procesz-szus főtényezőit. Széchenyit, Nagy Pált, Kölcseyt, Kazinczyt, Vörösmartyt, Wesselényit ma már, Istennek hála! ismeri az egész ország. Nemze-tünk e nagyjainak életrajza, működése úgy van minden jó magyar ember szívébe vésvé, mint a legszentebb családi hagyomány. Nem így a kör-nyezetükön, az az időszerű magyar művelt közvéleményen uralkodó szellemi áramlatok, melyek napjainkban a legújabb nemzedékre nézve, már majdnem felfoghatlanok.

Alig hiszem, hogy ide vonatkozólag felvilágo-sítottabb adalékkal rendelkezne, mint az alább közlendő levéllel, melyet boldogult atyám iro-mányai között találtam, s mely egyszer már, egyéb papírok hiányában, azonosságom bizonyítékául is szolgált a francia határon. A címzett a borítékon ugyanis így szól, s ez magában is jellemzi az 1830-iki magyar viszonyokat:

Cserna Károly rajza.

MIHALOVICH JÓZSEF ZÁGRÁBI ÉRSEK.

A *Monsieur Monsieur Alexandre de Bertha* avec beaucoup de respect présentant à Pressbourg. (Bertha Sándor urnak nagy tisztelettel ajánlva Pozsonyban.)

A postabélyeg természetesen Pesth. Franciaia a pecséten olvasható jellege is: egy fenyőfa körül e szavak: *Aucun tems (q) ne le change* (Semmi idő meg nem változtatja.)

Irtá pedig ez idegen czimzetet, használta pedig ez idegen jelgét az ifjú Lukács Mór, a m. tud. akadémia későbbi tiszteletbeli tagja, a ki próbált hazafi, kinek nevét most legjelesbjeinkéi után közvetlenül szoktuk említeni. Küldte pedig e levelet egy *absentium ablegatus*-nak, egy távollévő magyar mágnás helyettesének, Pozsonyba, az országgyűlés székhelyére!

De e külföldieskedő kullak mellett bezzeg másként hangzik maga a levél, melynek lényegesebb részei a következők:

Október 26-ikán 830.

Kedves Barátom!

Becses leveleit Sept. 27-dikéről és Okt. 11-kéről együtt kaptam kezemhez máma reggel; én nem foghatom, hogy mi lehet az oka ezen elmaradásoknak, mint hogy különben minden levelét pontosan meg szoktuk kapni. Kimondhatatlan örömmel töltötték meg azok lelket, megbízonyítván nekem azt, hogy Kedves Barátom rólam el nem felejtkezett...

Azon engedelmevel Kedves Barátom! élni fogok, melyvel meghatalmazott Hamvay Úrtól Dietai Jegyzéseit olvasásra elkérni és köszönettel tartozom mind ezért, mind pedig a vélem közlött interesszus ujságokért!

A mi hazai dolgokat illeti, azokkal megelégedve lenni lehetetlen. A Felírásban és a különben is csak hiú ígéretekkel teljes királyi válaszból, valamint a többi, ujságainkban megjelent országgyűlési beszédekben is, megvallom, undorodással olvastam az *arita constitutió*nak (régii alkotmány) szünteleni emlegetését, égis emeltetését. Még nem mentünk előre? Most mikor az egész világ vért ontani kész új szabadságoknak, a természet szent törvényeivel és korunk felvilágosodott szellemével megegyező szabadságoknak megnyeréséért; most ezek az elavult előítéletek megrozsdásodott arisztokraták csak mindig régi constitutiókat, setéségekben vakokodó századoknak fonák szüleményét, akarják fenntartani? Micsoda egy-két Nagy Pál annyi Polignac között. Körülöttünk lobog a felvilágosodás fátylaja, csak ők akarnak örök setéségekben hízni a nép zsírjától. Én azon véres harcokban, melyek Európa nagy részét zavarba döntik és hihetileg nem sokára a félvilágot tüzzel-vassal fogják pusztítani, véres nagy betűkkel írva látom a korunkbeli szellem nagy postulatumait: Szabadságot! Törvényt előtti egyenlőséget!

Ez kívánsága a nemzeteknek; ezt, ha jó móddal meg nem nyerik, erővel vívják ki magoknak. De nem Revolutziót kívánhat a Szabadság valódi barátja! Ez a sok vérontás megmocsolja a szabadság szent ügyét! Reformáció! Csendes Reformáció, ez a jelszava a jobb résznek; ez az egyetlen sikeres orvososság a háborgó elmék csillapításokra.

Szörnyű a nép haragra! Véresen boszulja meg sértett igazait! Vagy talán a magyar nép türelmét semmi se bírhatná haragra? Dózsa napjaira emlékeztessük-e azokat a Méltóságos és Titus Urakat, a kik finomabb agyagból készültnek vélvén magokat, nyugott lelkiismerettel az utolsó vércseppet is kiskarikájuk nyomorított jobbágyaikból? Vagy talán nem térhetnének vissza azon véres napok? Ha az emberiség, ha a közvélemény javallatai iránt siketek is Nemeseink, talán megrendülének, ha valamely jó hazafi, nem félván a hatalom haragjától, eleikbe tartana egy tükröt, melyben kastélyaiknak füstös romjait, vérben fetrengő, a népdáknak feláldozott gyermekeiket látnák! Talán felébrednének százados almaikból, ha valaki hazájuknak vesztét sinlő, és undok Anarchia zsákmányává lett hazájuknak makacs dolyfókat kárhózo átkait füleikbe ordítaná! Adjuk meg a népek, a mi a természet örökkévaló törvényei szerint az övé, és nyugodtan fog szép hazánk azon emésztő tűznek középette, mely a félvilágot elborítja, törvényes szabadságának örülni.

Az Ország rendinek azon kérésök is, mely a már régen tollunk elszakadt Gallieziának, Lodomeriának és Dalmáciának Hazánkkal való egybekapcsolatásokat tárgyazza, ha bétélyesedne, itéletem sze-

rént inkább ártalmára volna a magyar nemzetnek, mint hasznára. Hazánknak úgy is oly csekély a nemzetiség, és vajmi könnyen nyomhatná el azt egészen a már különben is igen elterjedt Tótág, ha még rokonjával, a Lengyellel frigyesülne! Vagy nem áll-e a nemzet hatalma és virágása inkább a gyengületlen nemzeti erőben, mint birtoka-kiterjedésében vagy a lakosok számában? Ha pedig nagyobbítani akarják Magyarországot, kérnék inkább Erdélylyel való összekapcsolatását; hiszen ez is régente Magyarországhoz tartozott!

Ferdinánd királyunk nemes ajándékát örömmel, tisztelettel nem fogadni háladatlanság volna! Édes Anyám is, mikor az ujságban ezen felséges ajánlást olvasta, örömkönyvet ejtett és megvallotta, hogy az ő Ferencze soha sem adott néki alkalmat ily szívbéli illetődsékre...

Más ujságot itt nem tudhatni, mint a mi a folyóiratokban megjelenik. Ezek olvasásával és tanulással töltöm most egész napomat.

Minden jót kívánván maradok

hű barátja

Lukács Mór, Balint.

P. S. Vörösmartynál a multkor voltam; ő elolvasott nekem gyönyörű helyeket nem sokára megjelent; Csongor és Ilka című darabjából.

A levél teljes megértésére meg kell jegyezmem, hogy a kérdéses »Dietai jegyzetek«, melyeket boldogult atyám barátainak küldött, a negyvenes években megjelentek »Országgyűlési tárcza« cím alatt, s a tényleknek megfelelő voltuktól eltekintve, annyiban érdekesek, a mennyiben megelőzték Kossuth Lajos »Országgyűlési tudósításait.« Létezésükről bizonyos tudomása volt a titkos rendőrségnek, miután, mint Lukács Mór írja, atyám levelei kezeihez rendetlenül jutottak s így bizonyosan fel lettek bontva.

A Ferdinánd király nagylelkűségét dícsérő sorok a m. tud. akadémiaának tett koronázási ajándékára vonatkoznak. Lukács édes anyja »Ferencze« alatt pedig Ferencz császárt érti, kinek mint »Európa bekéltetőjének« sok tiszteleje volt Magyarországon is.

Csongor és Ilka-ból Vörösmarty később *Csongor és Tünde*-t csinált, melynek bábajos nyelvvezete méltán ragadhatta bámulatra Lukácsot, kinek fogékonysága, legalább a levél szenvedélyes hangja után ítélve, akkor igen nagy lehetett.

Egyébiránt Lukács Mór, és kortársai baloldalisága 1830-ban csak a Metternich-féle reakcióra nézve lehetett felelmes. A legnemesebb idealizmus a legvalóságosabb hazafisággal párosultan hevítette az ő kebleiket: ezért tudtak oly sok nagyot teremteni; ezért érdemlik meg, hogy a magyar nemzet róluk a leghálásabb tisztelettel emlékezzék meg, mint újászületésének önzestelen eszközöiről, kik szellemi és anyagi tehetségükhöz képest, a társadalom minden rétegében, szóval-tettel iparkodtak szolgálni a magyarság, s ennél fogva a szabadság, a polgári-sodás, a haladás szent ügyének!

BERTHA SÁNDOR.

ECHO.

Egy vén nemes kuria faláról. — Kozma »Tekintetes Uraimék« című versére.

Rég meghalt barátom, Pákh Albert lapjába

Hatalmas egy verset csapott minapiba

A fiatal Kozma.

A Téns Nemes kuriát, mit már ma oly gyéren

Találni hazánkban kint a falu végen,

Festé le oly híven.

Ha nagy idő sulya nyugszik majd felette

S utolsó kuriánk' is hant alá temette,

E vers lesz emléke.

Ritkulnak biz ezek, nagyobb részek helyén,

Krumplit s dohányt ültet a kőszá jövevény,

Volt ura rongyszegény.

Egyik hordár, másik adóvégrehajtó;

Ajtónálónak s ki kataszter lánchúzó:

Már kell a pártfogó.

Az is még elteghet, járja a bolondját —

Nagyságos foltokkal takaragtán rongyát,

A ki mamelek lesz.

Több nemes kuria így osztán kastély lett,

A Téns házigazda kamarás kulesot vett,

De nem jövedelmet.

Ebből érds meg tehát öcsém, Kozma András!

Hogy a baj okai magunk vagyunk, — nem más,

Kártya s kúrcsinálás.

Ha verseddel talán reám is céloztál, —

Kis igazítással nem nagyot hibáztál.

Én még Téns úr vagyok.

Cseresznyét egy tálból nagy úrral soh'se' ettem,

A hitvány czimkórság nem viraszt felettem,

Azt én másnak hagyom.

Igaz hogy házamat nem dongja sok vendég,

De rokon s jó barát felkerestek mindég.

Szívesen is láttam.

Asztalomon magam termelte kenyér s bor,

Hozzá pulyka, kappan, — malacz-tokán olykor, —

Váltogatja egymást.

Kandallómba a fát saját erdőm átja,

Szobám befűtöli szűzdohány illatja,

Trafik nekem nem kell.

A belső rendezés nagyjából eddig tart,

Eztán oda kívül nézzük meg az udvart,

Jól találd-e el?

Nincs már nyájjal sertés, gulya, sok ló, s agár,

Ki erős hetvenes, — az gyalog s bottal jár,

Bent lakoz egész nap.

Kertemben kertész helyett egy agg honvéd kapál,

Hat mély sebet kapott Vácznál s Nagy-Sarlónál,

Nálam kenyeret kap.

Végre mit gyöngéden tűztél a rámába,

Az ősz házi asszony sinces már szobájába:

A temető pihen.

Öt árvt hagyott rám, végezve is az volt:

Áldjon meg az Isten, árvaimat ápolj.

Anyok már elmegyen.

Még kisebbek voltak, felettök őrt álltam,

A hon szeretetét szívokba plántáltam.

Legelő s Haza!

Fiam, bár önkéntes, Pesten végzi a just,

Éppen talán ma tesz első doktorátust, —

Azzal várom haza.

Lányom is van, ki már tizenhat éves múlt,

Francziát, zongorát, koresolyát nem tanult,

Kenyeret süt puhát.

Mi egy szegény lánynak a tudományból kell,

Házi kisasszonyunk abba nevelte fel,

Mellé szab s varr ruhát.

Mi ügyes versedben nem pásozt házamra, —

Döcögős rímekben ki van igazítva, —

Nem hoznak rossz hírbé.

Öcsém! Látogass meg, tán lányt is adhatok, —

Ha Tekintetes vagy s igényid nem nagyok,

Lakásom a Nyirbe.

Az öreg Táblabíró.*

M. L.

ORLEANS HENRIK HERCZEG UTAZÁSA TIBETBEN.

Közép-Ázsia legmagasabbán fekvő tartománya, Tibet, közel félszázad óta el van zárva a nagy világtól. A buddhista papok, kik a nagy országban a khinaik névleges fenhatósága alatt uralkodnak, vallásos fanatizmussal üzték ki egykor országukból a keresztény hittérítőket s azon idő óta nagy gondnal őrködtek, hogy európai emberek ne jussanak be ide, bizonyára attól félve, hogy a nép felett gyakorolt korlátlan hatalmuk idegen eszmék terjedése által csorbát szenvedne. Maguk a khinaik hatóságok is, habár látszólag szívesen engednek azoknak az utazóknak, kik Tibetbe szándékoznak, titokban helyeslik a tibetiek elzárkózottságát s minden leheto nehézségeket gördítenek az utazók elé, úgy hogy azok eredménytelenül térnek vissza. Így járt többek közt a 70-es évek végén hazánkban, gr. Széchenyi Béla is, ki nagy költséggel szervezett expedíciójával tényleg Tibet határáig volt kénytelen visszatérni s így járt különösen

* Az öreg táblabírónak e kedélyes versére Kozma Andor, kinek azt még kéziratban megmutattuk, a következőket írja:

»Az öreg táblabírónak utolsó sorában kifejezett kedves offerjére bizony már nem reflektálhatok. Ő adhat egy leányt, — de én adhatok háromat; mert már ennyi van, a feleséget nem is számítva.«

egymásután négy ízben a híres *Przevalszky* orosz utazó is, ki Közép-Ázsia minden részéről tett kísérletet, hogy Tibetbe bejusson. Az angolok, kiknek keletindiai birtokai szomszédosak Tibettel, már jó ideje le is mondtak ily hasztalan kísérletek ismétléséről, s hogy Tibetről mégis tudjanak valamit, keletindiai ifjakat, ugynevezett punditákat, képezték ki, kik mint buddhisták jártak be az elzárt országot s hoztak haza némi hírt, bár aránylag keveset, mivel titokban utazván, részletes jegyzeteket nem készíthettek.

A múlt év utolsó hónapjaiban egyszerre az a meglepő hír terjedt el a szakferfiak körében, hogy mégis sikerült egy európai tudományos expedíciónak Tibetbe behatolása s habár ez sem utazhatta be az egész országot s különösen a fővárost, Lhasát, hol a Dalai Láma főnöksége alatt a buddhista papok ezrei laknak, ki kellett kerülnie. Sokkal többet látott és hallott ezen rejtélyes országról, mint a megelőző expedíciók. A hír igaz volt. *Orleans Henrik* herceg, Charles herceg legidősebb fia, a francia királyok utóda, *Bonvalot* Gábor híres francia tudóssal tettem meg ezt a nagy utat, melyről némi fogalmat nyújthat az, hogy hét teljes hónapon át egyetlen európai emberrel sem találkoztak s habár aránylag igen gyorsan haladtak, útjuk 1889 július havától mult év novemberéig terjedt s tisztán az ázsiai szárazföldön át mintegy 2400 kilométernyi utat tettek meg, részben az Altai, Tien-san és Himalaya óriási hegláncaiz között, a hol a rengeteg hideg s a teljesen kopár talaj miatt napokon át lehet utazni, úgy, hogy egyetlen emberi lényt láthassanak.

Utazóink Szibéria s Turkesztán felől jöttek, átmentek a Tien-san hegláncon a Lobnortól s azután a Lhasa közelében fekvő Tengri-Nor felé haladva, csak egy napi jársnyira ettől a híres fővárostól, keresztülmentek Tibetben kelet felé Batangba, majd a China déli részén fekvő nagy Yunnan tartományon át eljutottak a Csendes-tenger partjaira Tonkingba, mely tudvalevőleg nemrég került a francziák birtokába. Hatalmas nagy utazás volt ez, minőhöz hasonló kiterjedésű Marco Polo óta senki sem tett s igen sok oly helyen vezetett át, melyet eddig a szakferfiak is csak nagyjából ismertek, úgy, hogy Bonvalot megirandó utazása a legbecesebb újabb földrajzi könyvek közé fog tartozni.

A fejedelmi utazó, tudós kísérőjén kívül, Ázsiában még három értelmes embert szerzett magához, egy *Bertalan* nevű keresztény khinait, egy *Rahmed* nevű üzbed tatárt s egy *Abdullah* nevű mohamedánt, ki már *Przevalszky*val is utazott. Utjuknak legnehezebb része volt a Lobnor- és Tengri-Nor tavak közt fekvő teljesen néptelen s kopár vidék, melyet nagyobbbrészt jégárakon és kopár sziklákon menve, két és fél hónap alatt tettek meg. Felesleges mondanunk is, hogy sokat szenvedtek. Élelmi szert azokon a vidékeken nem lehet szerezni, kivétel nélkül mindennapi táplálékuk a magukkal vitt juhok hús volt, s a thea, melyet felolvasztott jéggel csináltak, mely felúton sós ízt volt. A vihar sokszor támadta meg őket, s nem volt semminemű védelmük. Kísérők nagyobb része csak azért nem szökött meg, mert e lakatlan vidéken magánosan mindenesetre tönkrement volna, de kettő meghalt és pedig lethargiában, melyet a rendkívüli hideg idézett elő.

Tibet, mely e nevezetes utazás központja volt, legalább egy millió négyzetkilométernyi területű (háromszor oly nagy, mint a magyar korona tartományai), s ezen óriási terület kizárólag havas vidék, vagy 10—12,000 láb magasságban (tehát a Lomnici-csúcsnál majdnem másfélszer magasabbán fekvő) fensik. Igen természetes, hogy ily országban igen nagy terület foglal el a teljesen lakatlan rész, s mivel ezek nagyobbbrésze a hó alatt fekszik, a tibetieket már a természet is elzárkózottságra utalja, mely elzárkózottság sajátságos viszonyokat fejleszt ki közöttük. Lesz még alkalmunk (talán Bonvalot könyvének megjelenésekor) ismételve szólni erről az országról, melynek határszélén, a Himalaya legmagasabb csúcsainak alján fekszik *Körös-Csoma* Sándor derék hazánkfi is, ki épen Tibetben kereste a magyarok őshazáját, addig is azonban bemutatjuk a franczia utazóktól eddig nyilvánosság elé került egynehány fényképet, melyek közül egyik az orleansi herceget, másik a tudóst tünteti fel, abban az érdekes havasi öltözetben, melyet itt Tibetben viseltek, s továbbá egy tibeti embert, különös jelmezes táncöltözetében. A the-

hordó yakok, melyeket egyik képünkön láthatunk, Tibetben a lovak s egyúttal a tehének helyét is pótolják s ép oly megbecsülhetlen házi állatok, mint a tevé a Szaharában, s az öszvér némely hegyi vidékeken. A yakok Tibetben s környékén vad állatokban is találhatunk, de a földgömb más vidékén nem fordulnak elő s úgy látszik, hogy jelentékenyen alacsonyabban fekvő vidékeken nem is volnának képesek megélni és szaporodni.

AZ OPORTÓI LÁZADÁS.

Európa monarchikus államai között sehol sem oly erős a köztársasági hangulat, mint a kis Portugáliában, melynek lakosai Közép- és Dél-Amerika folyást forrongó köztársaságának lakosságával állandó összeköttetésben állnak. Nem oly régen valóságos forradalom ütött ki ily irányban Oportó városban, melyet ugyan nagyon hamar elnyomtak, de jelentékeny véres áldozattal s a forradalmi eszmék megszüntetése nélkül.

Az oportói lázadást, melyről egyik képünk mutat be részletet, január 31-én három ezred katonaság kezdte meg, melynek legénysége (összesen két tiszt részvételével) kora reggel egyszerre vonult ki a kaszárnyákból, hogy elfoglalja a kormányzó palotáját s ezenkívül a posta-épületet. Bármily jól szervezkedtek is a lázadók, tervük elárultatott, s a városi őrség ezrede utjokat állta, a San-Antonio meredeken felvezető utcának végén, a honnan az előre nyomuló ezredeket lövöldözni kezdték. A lázadók nem tágitottak s a kapualjakban találva fedezetet, viszonozták a tüzelést. Mivel azonban ennek sikere nem volt, más utat választottak: elfoglalták a városházát, s onnan lövöldöztek a királyi csapatokra s nagy hirtelen kikiáltották a köztársaságot, kitértek annak zászlaját, s a velők levő altisztekből ideiglenes kormányt is alakítottak. E kormány uralma azonban csak egy pár óráig tartott. A királyi katonák ágyukat hoztak elő, a felkelők löpőre is fogyni kezdtek, az épületet szuronytámadással bevették s a felkelők egyrészt elfogták. A lázadás már az nap véget ért, de mindkét részről sok katona esett el.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Halmy Gyula: »Prometheus«. Bölseleti költemények. Budapest, 1891. Révai Leó kiadása. Ára 1 frt 50 kr. — A kötet szerzője nagy feladatra vállalkozik, nem akar kevesebbet, mint új ösvényt törni a költészet birodalmában s »új vért hozni az elsilányult, megfogyott erebbe.« A költészet ősi forrásai, a haza, szabadság, szerelem — szerinte — ki vannak merítve, keres tehát újat, s ezt a philosophiában, az elvont eszmék kultuszában hiszi feltálni. Poétai receptjét, melyet az előszóban mond el, kötetében gyakorlatilag is alkalmazza. Prometheusában, mely különálló kisebb költemények gyűjteménye, kezdi a világ keletkezése és az emberi lét metafizikai fejtegetésével s végzi a pozitivizmussal s a föltétlen istentagadással. — Halmy költői iránya egyúttal a költészet tagadása is. Bármily fennem hirdeti a költészet korlátatlanságát, vannak korlátok, melyeken túl megszűnik a költészet birodalma.

»Ez egyszeregy bár meg nem dönthető, Képzelmű szószszal föl nem önthető«

mondja Arany s bizony a transcendentalis problémákat sem teszi a képzelmi szósz költészeté. De nincs is rá szükség; a költészet örök forrásai csak a közepszerűség előtt vannak kimerítve, a lángész oly mélységekből merít, a honnan még senki sem merített. Különben nincs miért hosszasan foglalkoznunk Halmy könyvével. Ha egy hatalmas tehetség indul el hamis uton, nagy kárt tehet vele az irodalomnak, mert tehetségének varázsa sokakat utánzásra csábít: hat s talán egy időre a közlést is megrohantja; de a közepszerűség kísérlete elpattan magától s nyomtalanul eltűnik, mint a buborék.

Thespis kordéja, vagy a földön járó csillagok, *Jókai* Mór poétikus színjátékát, melyet a korszerű költő a színészeti százados jubileum alkalmából irt a nemzeti színház részére, a Légrádi testvérek csinos könyvébe is kiadták. A költő a jubilaris előadásra először a »Thespis kordéja« című alkalmi

művet irt, de ennek keserű igazságairól később úgy gondolkodott, hogy az ünnepi hangulata talán nem illenek bele, s irt egy másikat »Földön járó csillagok« című alatt. Ez utóbbi került színpadra, az előbbi pedig a most megjelent könyvből élvezheti a közönség. Azok a bajok és egyenetlenkedések rajzolják benne, »igaz történetek után«, melyek az első magyar színészek fővárosi szereplését megbuktatták. Jókai humora dús tárházát önté ki e jelenetekben, az alkalmi elmulta nem ejt csorbát élvezhetőségükön. Szerepel benne Moór Anna is, Kelemenell, Kazinczyval együtt. A cenzurát egy száraz, czopfos alak képviseli, éles szatírával rajzolva. Megbotránkozók például Kazinczyt azon a kifejezésén, hogy »alnök, hütlén, barát«, mert az egyházi főurakat bántani nem lehet; a »barát« helyett tehát azt írja: »Paulinus«; ez a szerzet úgy is el van már törölve. Korhű részletek tüntetik föl a régi színészvilág sok költői nyomorát, a kolduskirályokat és Thalia esavargó művészeit, kik a nemzeti nyelv diadalért áldoztak fél ifjúságukat és életüket. Jókai már sok évvel ezelőtt érdekes epizódokat irt meg erről a rég letint időről, az »Eppur si muove« című regényben. A könyvnek 40 krajczár az ára.

Palóc mesék a fonóból, meséli Istvánffy Gyula. Tíz mese van a Liptó-Szent-Miklósra megjelent kötetben, tárgyakban nem újak, mert a népmesék nem csak egy országban, hanem messze földön is egyezni szoktak, érdemük, hogy egy vidék szájról több és kisebb változatok szerint a nép ajkáról vannak másolva. Ára 80 kr.

»Az élet folytatásokban« című társadalmi regény jelent meg a »műbarátok köre« védnöksége alatt megindult »Szépirodalmi könyvtár«-ban, mint a vállalat 7-ik kötete. A regény szerzője Tábori Róbert. A könyvet a »Szépirodalmi vállalat« megrendelői kapják.

Zsidó-világ című elbeszéléskönyvet hirdet előfizetést Singer Mihály, kitől közelébb önálló kötetekben nagyobb elbeszélések is jelentek meg. A zsidó nép életéből óhajtat bemutatni képeket, s kimutatni, hogy a zsidó hibát azok nevelték és fejlesztették mesterségesen, kik most büszke megvetéssel utalnak azokra. Megrendelhető 1 frt 20 krajzával, vagy díszkötésben 2 frtál a szerzőnél, Budapesten Erzsébet-körút 44 sz. a.

Az Akadémiai értesítő minden füzeté tájékoztató ismertetéseket közöl e tudományos intézetünk szellemi életéről, a kiadott munkákról, s a kik értesülni óhajtanak közelebb akadémiaiáról, a Szily Kálmán főtítár szerkesztésében havonként megjelenő füzetből biztosan megnyerhetik.

A februári füzet két nagyobb akadémiai kiadvány: a Teleki-féle »Hunyadiak kora« pótköteténél, a Csánki Dezso összeállította »Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában« című műnek és »Gróf Széchenyi István külföldi utirajza«-nak hosszabb, kivonatos ismertetését tartalmazza. Főbb körvonalaikban bemutat az osztályúléseken felolvasott értekezésekből is többször. Egész terjedelmében és részletesen közli a füzet az akadémia költségvetését, a könyvkidó-vállalat pártolói felhívását, az akadémia támogatásával megjelölt folyóiratok szemléjét stb. Az akadémiai almanachból eszentl elhagyandó nekrológok is az »Értesítő«-ben fognak megjelenni. A sort a gróf Andrássy Gyuláról írott kezd meg a füzetben.

A népszínház új népszínművet hozott színre Rátkay Lászlótól, ki »Fehő Klári« pályadíjat nyert népszínművével pár év előtt oly hatással lépett a közönség elé. Újabb műveiben azonban az első darabja után méltán várt haladást nem találta meg se a kritika, se a közönség. Melegséggel, költészettel dolgozik, de eszelekvényét nem idomítja formáns, engedi szétlaposodni. Új népszínműve, az »Árvalányhaj« is komoly ambícióval készült munka, melyben szenved

nak egyes része szépen van írva, s hatással játszható. A népdalokat Scheffer Sándor dunaföldvári ügyvéd szolgáltatta a darabhoz, s több közülük igen sikerült. Blaha Lujza, kinek ezuttal komoly szerep jutott, — nagy hatással énekelt. Kivüle nőszerep alig volt a darabban: Klárné egy jólelkű öregasszonyt adott. Erősebb drámai szerepe volt Szirmainak, ki nyílt jelenetben is kapott tapsot. Horváth Vince szintén egy drámai szerepet alakított sikerrel. Németh és Kassai humoros vonással ruházták föl szerepeiket. Vidor hálátlan szerepet játszott; résztvettek még az előadásban Tollagi, Újvári, Szabó Antal stb.

elő, Nagy Imre pedig a szavaiért részért kapott tapsokat. Az estét Dreyfuss egy szellemes monológia fejezte be, melyet Náday beszélt el.

Az új törvényszéki palota freskói. Az új törvényszéki palota belső díszítését most fejezik be. A hat fülkére szánt fali festmények közül öt már kész és el is helyezték. Ezek a festmények, melyek *Fesztai Árpád* mesteri ecsetéből kerültek ki, a hazai jog-fejlesztés különböző korszakait tüntetik fel.

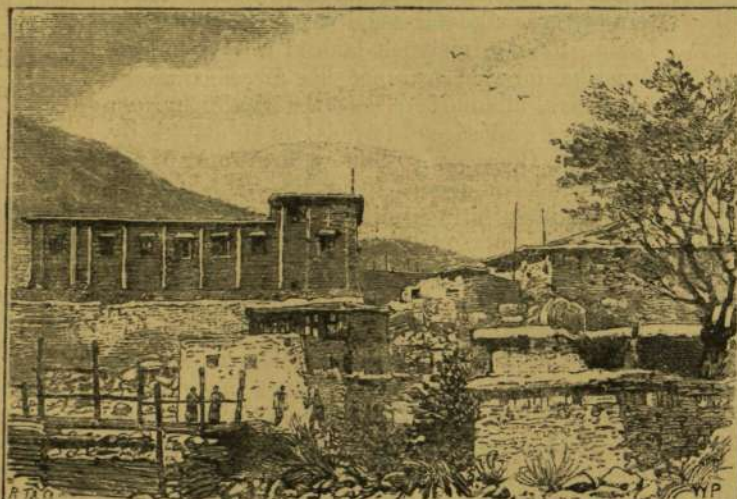
Az elnöki asztaltól jobbra van három kép, melyek az istenítéletet ábrázolják, különböző alakzatokban. Ilyen a tűzpróba, melyen egy fehér ruhába öltözött

Deák Ferencz körül. De Verbőczy körül is számos ismert fő van festve, mint zászlósurak, országnagyok. Így Jókai, Fejérváry Géza br. stb. A képek csak emelik a kellemes benyomást, melyet a terem díszlete tesz a szemlélőre.

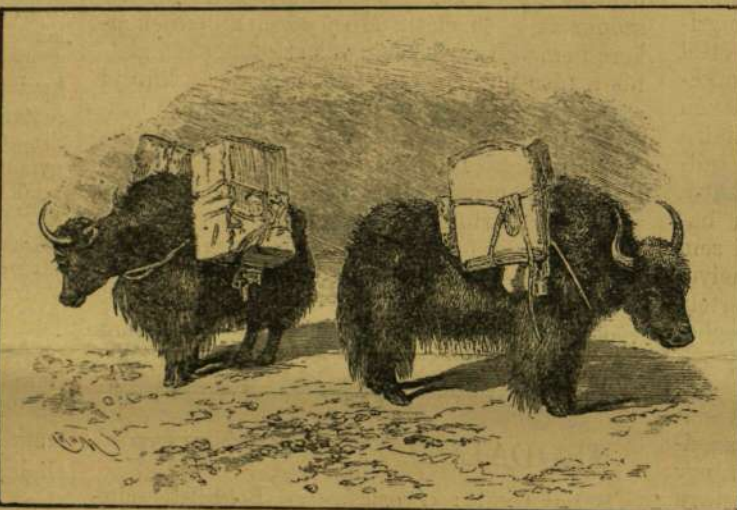
A műcsarnok téli kiállításának eredménye. A képzőművészeti társulat legutóbbi választmányi ülésén az igazgatóság beszámolt a téli kiállítás eredményéről, mely minden tekintetben öröndetes. A közönség még ily tömegesen nem látogatott kiállítást s ennyi művásárlás sem történt.

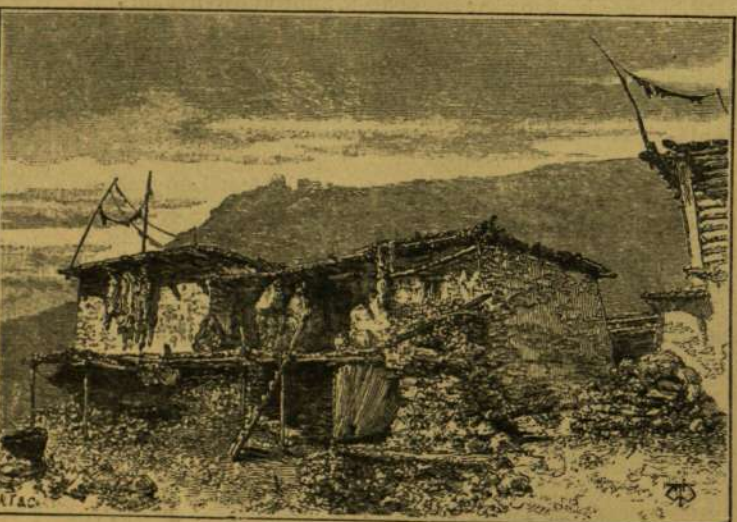
ORLEANS HENRIK HERCZEG UTIRUHÁBAN.

BATANG, HATÁRSZÉLI VÁROS TIBET ÉS KHINA KÖZÖTT.

MEGTERHELT YAKOK.

TIBETI HÁZ LHASA ÉS BATANG KÖZT.

ORLEANS HENRIK HERCZEG UTJA TIBETBEN.

JELMEZES TÁNCZOS TIBETBEN.

Az operaszínházban e hó 13-ikán jótékony előadás volt a *„Fehér kereszt-egyesület”* című, szegény beteg gyermekeket ápoló egyesület javára, s a király is megjelent volt, kit gr. Zichy Géza intendáns fogadott.

Az előadást a *„Hunyadi László”* opera nyitánya kezdte meg. Következett rá: *Kozma Andor Fehér kereszt* című hatásos költeménye, melyet *Jászai Mari* művészi szavalása is emelt. A vig cimborák: Huber Károly kis operája, nem illt a fényes előadásba, zenéje csinos, de szövege nagyon banális. Az egy felvonásos opera után a király is eltávozott. Gr. Zichy Géza a *„Zene”* és *„A vár története”* című zenekölteményeit a zene és énekkar erőteljesen adta

leány, ártatlanságának bizonyosságául, izzó va-lemezre lép meztelül. A másik képen ott van a máglya, mely a bűbájosoknak, boszorkányoknak áll készen, de Kálmán király intésére eltávolították. Végül a per-döntő párbaj, mely egy gyilkossággal vádolt lovagot ábrázol, ki ártatlanságának kiderítése végett, élet-halálharcra kész. Az elnöki emelvényről balra van Mátyás király képe, ki mellett innokja áll, ezután következik Verbőczy István képe, abban a pillanatban megörlöktve, midőn az *„Opus Tripartitum”*-ot bemutatja Ulászló királynak. A hatodik kép Deák Ferenczet ábrázolja, midőn az 1840-iki büntetőtörvénykönyvről beszél az országgyűlésen. E kép azonban csak 2—3 nap múlva lesz készen. Ezen a képen a korszak kiváló személyiségei vannak feltüntetve

A látogatók száma 33,953 volt, a bevétel pedig 10,134 frt; 1428 frttal több, mint 1889-ben. A király öt magyar műtárgyat vásárolt 8820 frtn, a kormány két magyar művet 2000 frtn, négy külföldi művet 8640 frtn; a képzőművészeti társulat a nemzeti múzeum számára egy magyar művet 2000 frtn, tagjai javára is tetemes bevásárlást tett; a magán-vásárlások pedig 25,000 frt körül vannak. Elkelt összesen 128 műtárgy 52,375 frtn. Ha hozzászámítjuk a tavaszi és a vidéki kiállításokat, úgy az évi vásárlás megközelíti a 80,000 frtot, mely összeg mintegy 20,000 frttal múlja felül az 1885. évi orsz. kiállítás rendkívüli alkalmával elért eddigi legnagyobb művásárlást s kétszerese annak, a mennyit a társulatnak rendes viszonyok között mostanig egy

BONYVOLT FRANCZIA TUDÓS UTIRUHÁBAN.

DEKEN PÁTER, BELGA MISSIONÁRIUS, AZ EXPEDICZIÓ TAGJA.

év alatt elérnie sikerült. A *„Műbarátok köre”* a téli és karácsonyi látlatból szintén vásárolt öt műtárgyat 1400 frtn.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia e hó 16-iki ülése, Than Károly elnöke alatt, a szaktudományoknak volt szentelve.

Dr. Entz Géza mint rendes tag, székfoglaló értekezést tartott. Megköszönve a kitüntetését, saját vizsgálódásait adta elő a vorticellinák, — harang vagy köcsögalakú állatocskák, ázálékok, — rugalmas és összehúzódó elemeiről. *Méhely* Lajos részéről szintén Entz terjesztette elő *„A magyar fauna új bombinator és új triton faja”* című dolgozatát. Az előbbi egy béka, az utóbbi pedig gőte faj. — *Horváth* Géza értekezése pedig azt a hiedelmet cáfolta meg, mintha az akáczfűt rovarok nem bántanák. Az alföld akáczfűjének leveleit darab idő óta apró kis élődek lepik el, azonban komoly veszed-lemmel nem fenyegetik e hasznos fákat, mert az ép és egészséges fákban számba vehető kárt nem tesznek. Horváth megismertette még dr. *Karpelles* Lajos bécsi tanár értekezését, mely adalékokat közöl Magyarország atka-faunájához. — *Jendrassik* Jenő is olvasott föl vendégtől eredő dolgozatot, *Regézi* Nagy Imréről: *„Vizsgálatok az izomrágás befolyásának módzatairól”*. Dr. *Onody* Adolf egyetemi magántanár dolgozatát: *„Gégekiserleti eredmények”* *Thanhoff* Lajos ismertette.

A Kisfaludy-társaság febr. 18-ikán tisztválasztó ülést tartott, miután a három éves választási ciklus eltelt. A választó ülésen *Tóth* Lőrincz elnököl, mint legidősebb tag. Megválasztották ismét elnöknek: *Gyulai* Pált, alelnöknek *Szász* Károlyt, titkárnak *Beöthy* Zsoltot és *Csik* Gergelyt.

Gyulai Pál megköszönve az újabb bizalmat, kifejezte reményét, hogy a társaság vagyona néhány év alatt jelentékenyen fog növekedni s akkor aztán kiadásaiiban is tervszerűbb és nagyobb munkásságot fejthet ki.

A magyarországi hírlapírók nyugdíjintézete e hó 15-ikén tartotta évi közgyűlést *Falk* Miksa elnöke alatt. A múlt évben az alaptőke oly nagy összeggel nem gyarapodott, mint az előbbi évben, de elég tekintélyes összeget képvisel már a tagok évi befizetése és az alaptőke kamatja. A jelentést a közgyűlés öröndetes tudomásul vette.

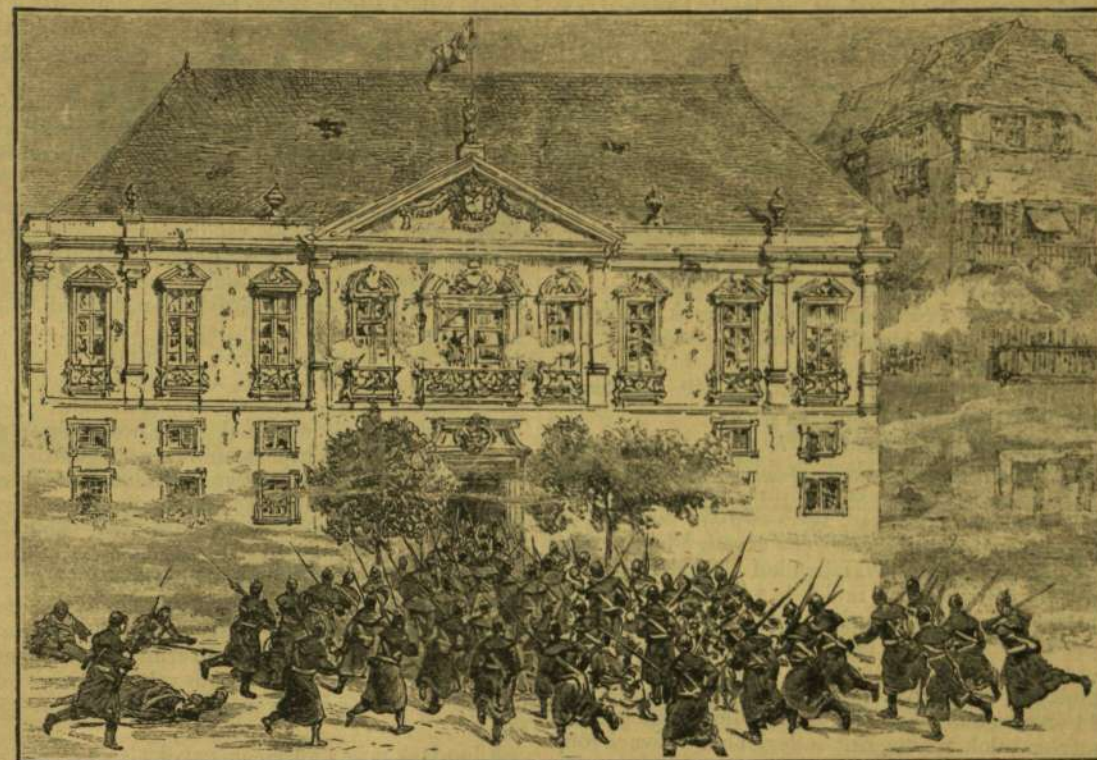
Az intézet vagyona, mely kilencz év előtt 43630 frt volt, most 354,466 frt, tehát évenként átlag 34537 frttal gyarapodott. Ha a lefolyt évi kimutatás 26,388 frtnyi szaporulata az említett átlag mögött marad is, ez nem visszaesésnek a jele, hanem már korábban előfordult jelenség, mely azonban mindig fokozottabb munkásságra serkentette a tagokat. Az intézeti ház építését befejezték s eddig 243,987 frt kiadás mutatkozik. A ház nyers évi jövedelme 18260 frtban van megállapítva. Nagy örömmel emlékszik meg a jelentés *Bródy* Zsigmondnak 20000 frtos alapítványáról, melyet inségre jutott hírlapírók gyámo-lítására tett, s mely az intézetet abba a helyzetbe hozza, hogy oly irányban is kiterjesztheti működését, a mely irányban az alapszabályok addig nem nyújtottak lehetőséget a jótékony-ság gyakor-lására. A közgyűlést az *Andrássy*-utí *Petanovics* vendéglőben rendezett lakoma fejezte be.

A természettudományi társulat felolvasó esté-jén, *Wittmann* Ferencz műgyetemi tanárhelyettes, az electro technika legújabb vívmányairól tartott felolvasást, melyeket sikerült mutatványokkal is illusztrált. Bemutatta a villámáram erősségének periodicus változását tűkorról főlserelt telefon és forgó sokszögű tűkör segítségével, melylyel a villa-mos áram képét ernyőre vetíthetjük s az, mivel álló kép, le is rajzolható. Utána *Kövesligeti* Radó ismer-tette az ég fotografiai ábraszát. A szakülést választ-mányi tanácskozás követte, melyen megállapították a költségelölírányzatot. *Schafarzik* Ferencznek *„A cserbán közteiről”* írt munkájáért a pályadíjat ki-utalványozták. Az ornithologiai gyűlés alkalmából kiadják *Petőnyi* Salamon hátrahagyott iratait a ma-dártan történetével kapcsolatban, a melyet *Herman* Ottó szerkesztett.

MI UJSÁG?

Az udvar Budapestén. Az e hó 19-ikére kitűzött udvari estélyt a királyné gyöngélkedése miatt el kellett halasztani. Erzsébet királyné baja meghülésből származott, de máris jobban van. A király e hó 18-ikán Gödöllőn volt vadászaton.

A király pécsi látogatása. A restaurált pécsi dóm jun. 29-ikén végbemenő ünnepélyes fölavatására a királyt is várják, József főherczeggel és fiaival együtt, valamint Galimberti pápa nuncziust. Kardos Kálmán főispán e napokban a fővárosba érkezett, hogy a főudvarmesteri hivattalal az előkészületekre

A LÁZADÁS. — A KORMÁNY CSAPATAI BEVESZIK A LÁZADÓK ÁLTAL ELFOGLALT KORMÁNYZÓI PALOTÁT.

nézve érintkeztek. A főispán ő felségénél is jelentkezett kihallgatásra.

A királyné utazása. A királyné március közepén a Keletre utazik. Utazásának célja Jeruzsálem. Visszajövet kiszáll Korfuban, hogy befejezéséhez közeledő palotája berendezése iránt intézkedjék.

Ferencz Ferdinánd főherczeg, ki Szentpéter-váron a czári családnál tett látogatást, hol a legna-gyobb kitüntetésekkel fogadták, e hó 20-ikán reggel Moszkvából Budapestre érkezett. s ő felsége a király azonnal kihallgatáson fogadta.

Az új királyi palota építése. A budai várnak az Attila-utca fölötti bástyáit már tavaly lerombolták, s hozzá kezdtek a királyi palotához fölívó díszes ut kiépítéséhez. Magának a palotának építéséhez nem fogtak hozzá, s erre nézve még a király sem határo-zott. Az Ybl tervét feltüntető új palota gép r-mintá-ját e hó 17-ikén nézte meg hg. Hohenlohe főud-varmester. A főudvarmestert Györgyi Géza műépítő fogadta, kinek kalauzálója mellett az építkezés színhelyén hosszabb sétát tett s nagy érdeklődéssel te-kintette meg az alapozási munkálatokat is.

A királyi palota építésével kapcsolatban a fővá-rosi közmunkatanács fölterjesztést intézett a minisz-terelnökhöz és az igazságügyminiszterhez, hogy a kir. kúriát helyezték át Budára, a várba. Kiváncos-nak mondja, hogy a kir. palota szomszédságában az omladozó épületek helyett díszes középületek emel-kedjenek. A kir. kúria azon a teljesen szabadon álló, mintegy 1000 négyszögölnyi telekre építhető, mely az új feljáró ut várbeli torkolata és József főherczeg palotája közt terül el. A közmunkatanács a budai oldal fejlődése érdekében is óhajtja az áthelyezést, hivatkozva arra is, hogy a kúriával a felek keveset érintkeznek közvetlenül. Ipari és kereskedelmi épü-leteket amúgy sem lehet a csekélyebb forgalmu budai oldalra áthelyezni.

Budapest mint primási székhely. A képviselőház febr. 18-iki ülésén gr. *Csik* Albin kultuszminiszter részéről nevezetes nyilatkozat történt a primási székhelyről. Gróf *Andrássy* Manó az ülés végén inter-pellációt intézett a miniszterhez, s az ország her-czegprimása elhunytá alkalmából hivatkozott e méltóság fontosságára, a mi azt is kívánatosná tenné, hogy a primás Budapestén székelne. Gr. *Andrássy* azt is említette, hogy Budaváron ott van a primási lak, ezenkívül a budai városháza, ott van Mátyás temploma. Szerinte magától a primástól függ, hogy érseki megyéjében oda helyezze székhelyét, melyet legcélszerűbbnek talál. Kérdezte tehát, hogy a mi-niszter hajlandó-e oda hatni, hogy ez országos óhaj-tás teljesüljön. Gr. *Csik* Albin miniszter azonnal válaszolt, kijelentvén azon meggyőződését, hogy az esztorgomi érsek székhelyének Budapestre helyezése úgy az államnak, mint a katolikus egyháznak jól felfogott érdeke. Ez az ügy épen most oldható meg legcélszerűbben, mikor az érseki szék betöltetlen. A kérdés tanulmányozását már is elrendelte, hogy meglegesse állapítani, mily eljárás követendő a czél minél előbb és minél biztosabb elérésére. A mi-niszter választát nagy helyesléssel fogadta a ház.

Emlékkő az akadémia palotáján. Az akadémia palotájának egyik sarkán jókora nagy kopár kő jelöli

azt a helyet, hová a zárkóvet helyezik. Az ide jövő dombornúi tervezetét *Holló* Barnabás szobrász már elkészítette. Ez a pozsonyi 1825 november 3-iki emlékeztető országgyűlés ama jelenetét örökíti meg, a melyben Széchenyi István gróf feláll s az akadémia alapítására feljajánlja egy évi jövedelmét. Az akadémia igazgatótanácsa elhatározta, hogy az em-léktáblát Széchenyi születésének százados évfordu-lóján fogja ünnepélyesen leleplezni.

Széchenyi születésének százados évfordulója. A magyar tudományos akadémia nagynevévi megala-pítója, Széchenyi István gróf születésének százados évfordulóját kegyelettel fogja megünnepelni. Az akadémia igazgatótanácsa az ünnepélyek előkészí-tésére bizottságot küldött ki, melynek tagjai Eötvös Loránt báró elnök, Fraknói Vilmos másodelnök, Szily Kálmán főtitkár, Tisza Kálmán, Széchenyi Béla gróf, Pulszky Ferencz és Zichy Antal. E bizott-ságha az akadémia is küld tagokat. Széchenyi születésének százados évfordulója ez évben lesz, s a ke-gyeletes ünnepély az évfordulón, szeptember hó 21-én, fog megtartatni.

Frigyes császár özvegye Párisban. A politikai világban nagy feltűnést okoz, hogy a német császár anyja, *Viktória* császárné, Frigyes császár özvegye, lányával, Margit herczegnővel, Párisban időz. E hó 19-ikén éjjel érkeztek meg, s a német követéségnél szálltak meg. A császárné nyolcz napot akar Páris-ban tölteni. Feltűnést keltett néhány nap előtt már az is, hogy II. Vilmos császár Meissonier híres fran-czia festő halálakor levelet intézett a francia akadémia-hoz, és lelkes szavakban szölt a nagy mű-vészről.

Munkácsy tiszteletdíja. Munkácsy Mihály az új ország-ház képviselőházi terme számára nagyszabasu-képet fest, mely a honfoglalás tényét fogja megörö-kíteni. A művész és az ország-ház építő-bizottsága között — hír szerint — már létrejött a szerződés, melynek értelmében a mester e művéért kétszáz ezer frankot kap.

Reményi Ede, a jeles hegedűművész, tizenöt évi távollét után e hó 17-ikén hazatért. Régi barátai, ismerősei és tisztelői nagy számmal jelentek meg a központi indóházban, a zene-egyesülettel küldött-séggel voltak képviselve. Reményi fiával, Tiborral együtt érkezett, a fogadtatás meglelt.

A Petőfi-társaság nevében Komócsy József, a nemzeti zenede nevében Gerőczy Károly, az országos dalregyesület nevében Barty Ede, a filharmoniku-sok nevében Mészáros Imre, a budai zenekadémia nevében Csizik Károly, a magyar zeneiskola nevében Seregi Józsa, a népszínház nevében Follinusz Aurél, a budai dalárda nevében Rózsavölgyi Gyula, az egye-temi olvasókör nevében Rényi József üdvözölte Re-ményit, ki elérkeznyedve felelt néhány szóval, aztán a felsokasodott közönség éljenzése között a Hungária nagyvendéglőbe hajtatott. — Reményi az estét családi és baráti körben töltötte, beszélgetve legközelebb megkezdendő hangversenyi körújáról is. Az ország minden nagyobb városában tart hang-verseny. Budapestén március 4-ikén játszik. Azután ismét a vidékre megy. Másnap délután Reményi meg-

tekintette a Petőfi szobrot, melynek költségei nagyobb részét ő gyűjtötte össze hangversenyeivel. A szobrot most látta először. Előre tudva lévén, hogy Reményi korszakot tesz a szoborra, nagy közönség gyűlt össze a közel eső házakat is fellobogózták. Reményit, a mint megjelent, megjelénétek, a budai dalárda pedig a „Szózatot” énekelte, Komócsy József pedig, mint a Petőfi társaság alelnöke üdvözlötte Reményiben a szobor létesítőt. Reményi rövid szavak kíséretében helyezte a szoborra a díszes babérokoszort. A jeles művészt a főváros minden körében a legnagyobb szíveséggel fogadják.

Művészárslás. Samassa József egri érsek, a műcsarnokban tett látogatás alkalmával, megvásárolta Turgy Gyula törekvő fiatal művészek „A hazatérő novicius” című festményét, mely a téli kiállításról ismeretes, s lapunk is közölte.

Bójtai táncmulatságok. A rövid farsang alatt nem találtak elég helyet és időt mindazoknak a mulatságoknak, melyeket a főváros már megszokott, és nélkülözni nem akar. Így a medikus táncszertől is, mely az orvos-bál örökébe lépett, és hó 18-án tartották meg a VI—VII. körüli kör helyiségeiben, s olyan népes, vidám mulatságot volt, mely a farsang pezsgő kedvét egészen visszahozta. Hatvan pár tánczolt. Megjelentek az egyetemi tanárok és hírneves orvosok közül is számosan. — A másik sikerült bójtai mulatság a gyógyszerész-bál volt, mely február 14-én a vidágó nagy termében zajlott le. A gyógyszerész-bálok rendszerint a legjobb hírnévek örövendő farsangi mulatságok közé tartoztak s ezen a hírnéven a legkisebb esorba nem esett, hogy a bált az idén a bójtai halasztották. A vidágó nagy terme egészen megtelt orvos és gyógyszerész notabilitásokkal, szép hölgyekkel és honvédtisztekkel, mert a bálnak egy speciális, hogy a honvédtisztek testileg jelenik meg rajta a bánya: Cserhalmay Ferencné urólgy, jeles vezérhadbíznosunk felesége iránti tiszteletből. A táncban mintegy száz pár vett részt s a nagy magyar gyógyszerkönyvet egész éven át sem forgattak annyit, mint ezen az éjen e miniatúr gyógyszerkönyvet, melybe a táncrend volt beírva.

Gróf Andrássy Gyulának lapunk múlt számában az „Akadémiai Értesítő” után közölt életrajzában hibás az az adat, hogy Oláhpalatka, Gömör megyében 1823 márcz. 8-án született. Gróf Andrássy Gyula 1823 márcz. 3-án Kassán született, a mint ezt 1878-ban egy a „Vasárnapi Ujság” kiderítette. Maga a gróf sem bírt akkor biztos tudomással születése helyéről és a felől megkérdetve, azt felelte, hogy úgy hiszi, Kassán született. Szerkesztőségünk egy Kassán lakó munkatársunk, Vidonyi József ur segítségével szerette meg akkor az anyakönyvi kivonatot. Előbbi életrajzában mindig Oláhpalatka volt említve születési helyül és e hibás adatot a múlt héten mi is elmulasztottuk kijavítani.

Világkiállítás Madridban. A spanyol kormány Amerika fölfedezésének 400-ik évfordulója alkalmából, 1892-re világkiállítást tervez, mely a mondott év szept. 12-én nyílnék meg. E kiállításra csak oly tárgyak kerülhetnek, melyek Amerikára vonatkoznak bármely tekintetben s lehető élelmi képét nyújtják Amerika ősi műveltségének, népfajának s az újvilág fokozatos fejlődésének.

Ó-egyiptomi fölfedezés. E y-kairói jelentés szerint a libiai hegység mérszékkel, Thébatól nyugatra, Derelbiri közelében, ugyanazon a helyen, a hol Brugsch Henrik 1881-ben a királymúmiákat találta, Grebaut, az egyiptomi régészeti osztály igazgatója, Ammon monarcha főpapjának tömeges sírjára bukkant. A sír 15 méternyi egy föld színe alatt van és két kamarából áll. A felső még nincs kinyitva, az alsó kamrát an eddig 240 sarkofagot fődöztek föl, melyek közül a legrégibbek Kr. e. 2500. évből a tizenegyedik dinasztiából származnak. A sírban továbbá száz papyrtekercset, a thébai isteni hármasság: Osiris, Isis és Lephthis néhány nagy szobrát, továbbá, nagy mennyiségű szobrocskát és fogadalmi táblácskát találtak. Az egész sértetlen állapotban van.

Ó-görög színház romjai. Athenből írják, hogy a Waldstein vezetés alatt eszközölt etreiai ásások alkalmával egy ó-kori színház maradványára bukkantak. Reménylik, hogy a kutatás folyamán fontos leleteket fognak találni.

—X— A magvizsgáló állomások életbe léptetése óta sokkal szigorúbbá váltak a követelmények, melyek a magvizsgáló közönség részéről érvényesítenek. A magvizsgálóknak készséggel megadjuk az alkalmat Wolfner és Weiss kitűnő hírfő bécsei céget, melynek árjegyzéke mai számunkhoz mellékelve van, mint olyant ajánlani, mely az árak jutányossága mellett a magvak valódisága, tisztasága és csíráképessége nézve is a legbiztosabb garanciákat nyújt.

HALÁLOZÁSOK.

Mihalovics József, zágrábi bíborkor-érsek nyugodtan, halálküszöle nélkül hunyt el, de febr. 2-ika óta már folytonosan a halállal vívódott. Haláláról a királyt, a bánt, a magyar miniszterelnököt és a bécsi nuncziust azonnal értesítették. A ravatalt az

érseki palota kápolnájában készített, a holttestet e hó 21-ikén helyezték ravatálra, s a temetés napjára, keddig, a közönség is megkíntheti. A bíborkorot a székesegyház kriptájába temetik.

SUPKA JEROMOS, zirczi apát, a ciszterciata rend jeles főnöke, a rend ügyeinek 1879 óta szakavatott vezetője, meghalt e hó 18-ikán Zirczen, 58 éves korában. Mint ifjú részt vett a szabadságharcban s fő-tüzéri rangot vitt ki. Később bujdosott, mígnem 1852-ben a ciszterciata rendbe lépett. Főszenteltetvéen, a székesfehérvári és az egri gimnáziumokban tanított, 1866-ban pedig elfoglalta az előzőállási plébániát. 1879-ben a rend első helyen kandidálta az apátságra, s a király 27-én nevezte ki zirczi apáttá. Nagy hatókörű méltóságban a tanítás ügyének élt egészen. Népiskolák építése, azoknak felszerelése, a gondjaira bízott négy főgimnáziumban a tanítás eszközeinek növelése, mindenek felett pedig képestett tanerők nevelése, ez képezte mindennapi gondjainak tárgyát. Midőn az apáti székét elfoglalta, a ciszterciata rendnek csak 39 képestett tanára volt; Supka Jeromos alatt e szám, dacára a nagyon sok halálesetnek, 64-re emelkedett. Legfontosabb tanügyi intézkedése az volt, melylyel a rend szemináriumát Zirczről Budapestre helyezte át. Tanügyi érdemeiért ő fel-sége 1890-ben a Ferencz-József rend középkereszt-jével tüntette ki. Mint ember az érintkezésben rendkívül nyílt, szíves és barátságos volt. Az évek legnagyobb részét székhelyén, vagy Előzőálláson töltötte.

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: SZÖGYÉNY IMRE, Zemplénmegye alispánja, később sátoralja-helyi törvényszéki elnök, élete 86-ik évében, Sátor-alja-Ujhelyen. — TÖRÖK SÁMUEL, unitárius egyházi tanácsos, a székeskeresztúri egyházkör eszperese, Udvarhelymegye törvényszéki bizottságának virilis tagja, élete 72-ik évében, B.-Szentesiúthelyen. — FLANDORFER IGNÁC, lovag, udvari borkereskedő, Sopron egyik legbizalmasabb polgára, kinek temetésén gr. Esterházy Pál főispán, az állami, városi és megyei hatóságok, a katonai parancsnok, a különböző intézetek és testületek is megjelentek. — EÖRVÖS LÁSZLÓ, mező-szentgyörgyi birtokos, Veszprém megye volt utibizosa, Eötvös Károly országgyűlési képviselő és jeles publicista testvéröccse, M.-Szentgyörgyön. — LUIGER PATRIK GYULA, a jászóvárosi prémonstréi kanonok-ned növekedő, Budapestben, hová gyógyulást keresni jött. — DOMBRÁDI GYULA, pénzügyi nyug-főbiztos, 69 éves, Kolozsvárt; ugyanott HUNYALD HENRIK, fiatal banktisztviselő. — TÖRÖK PÁL, járásbírósi hivatalnok 50 éves, Nagy-Becskereken. — DR. DEMJÉN FARKAS, orvos, 56 éves, Maros-Vásárhelyen. — MARSHALOK JÓZSEF, ügyvéd, 46 éves, Ig-lón. — KÖVÉR JÁNOS, 73 éves, Aradon. — ÉNEKES GUSZTÁV, az első magyar általános biztosító társaság egri főigazgatója, 55 éves, Egerben. — GROSCHE KELE-MEN, kataszteri főmérnök, a Miskolcon és környékén a háromszögellési munkálatokat végző mérnöki osztálynak főnöke, Miskolcon. — DR. FELEKI MIKSA, Fehérmegye főorvosa, életének 62-ik évében, Lovasbényben. — ÁCS LAJOS, fővárosi agg polgár, élete 77-dik évében. — PATKÁNYI JÁNOS, nyug. honvédszázados, 1848—49-iki honvédtiszt, Rózsahelyen. — Alsó-szopori Nagy ELEK, Gacs-kóban (Herczegovina), élete 40-ik évében. — GAR-LANER ANTAL, a kereskedelmi és iparkamara al-előnöke, tekintélyes kereskedő, Sopronban. — GRÓF LASZBERG LAJOS, gr. Laszberg Rudolf, győrmegyei alispán kis fia, Győrben. — SZILÁSI JENŐ, III. éves orvostanhallgató, reményteljes életének 22. évében, Bécsben. — DIETZ TIVADAR, m. k. honvéd őrnagy, a budapesti honvédkerületi parancsnok adatlusa, a honvédség egyik derék tisztje, 45 éves, Budapestben.

Özv. dr. FLÓR FERENCZÉ, szül. Fröschler Leonora, a szabadságharc alatt a honvédség főorvosának, később Pest város főfizikusként övezve, e hó 17-én, 72 éves korában, Budapestben. A megboldogult egyike volt azon lelkes honleányoknak, a kik az ötvenes években sokat fáradoztak az új-épületben elzárt politikai foglyok sorsának enyhítésén. Később a magyar tudományos akadémiának 20,000 frtos, a nemzeti színház nyugdíjintézetének, a kegyesrendiek budapesti főgimnáziumának, a Rókus-kórháznak stb. férjével együtt nagyobb alapítványokat tett s nevével mindenütt találkoztunk, a hol a szerencsétlenség segített, kulturális és emberbaráti ezélokot támogatni kellett. — KÁLDY GIZELLA, Káldy Gyula ismert zeneszerző, az operaház volt rendezőjének nagy műveltségű leánya, 26 éves korában, Budapestben, hol a társaskörökben is jól ismerték, s temetésén a család tagjain kívül a fővárosi művészek és írói világ is nagy számmal jelent meg, köztük Jókai Mór. — ÖZV. VÉGE JÓZSEFNÉ, sz. Papolczy Terézia, 71 éves, N.-Váradon. — KASZONYI GEZÁNÉ, sz. Czetz Anna, 62 éves, Kolozsvárt. — ZMERTON ÖDÖNNÉ, szül. Kocsányi Lujza, 32 éves, Nagy-Bucsanban.

Szerkesztői mondanivalók.

Románok. Nagyon is ködszerű, elmosódott. **Világ.** Kezdeté egészen gyarló s a második és harmadik versszak is csak közszerszerű. Elcsépett közhely, melyet az erőltetett nyelv és gyöngye verselés épen nem tesz élvezetessé.

Előszó. A hasznát, melyből kiindul, hibás; a vándormadár, minél később érkezik, annál melegebb

tavaszt talál s annál kevésbé kell félnie az évszak zordonságától. A vers közepe is zavaros, csak az utolsó versszakban van egy kis költészet.

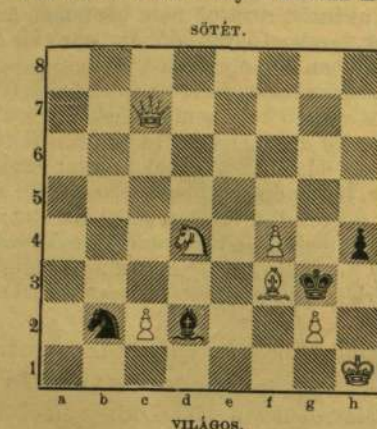
Borpróba. Egészen gyöngye, az eddig beküldöttök — modhatjuk túlságosan sok — vers között alighanem ez a leggyöngyösből.

Elégia, egy hagyatéki stb. Humorral van írva, de kissé alant jár.

Catullus. A beküldött négy kis dalban alig dicsérhetünk mást, mint az ügyesen kezelt népies formát. A jól esztendő ritmikus versek többnyire lyrai köz-helyeket takarnak, sem a gondolatok szikrázó játékát, sem az érzés édesességét, melységet s egyéni nyilatkozását nem találjuk e dalokban. Legsikerteljűbb az első; ez csinos, kerekded kis dal, második strófájában gondolat is van, csak hogy kissé elmosódva.

SAKKJÁTÉK.

1647. számú feladvány. Palkoska E.-től.

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1638. számú feladvány megfejtése.

Norlin N.-től.

Megfejtés.

Világos.	Sötét.	Világos.	a.	Sötét.
1. Kh2—g3	Hf4—h5; (+a)	1.	—	Hf4—e2; (+b)
2. Kg3—h4	Hh5—g7	2.	Kg3—g4	He2—c3
3. Kh4—g5	t. sz.	3.	Vc6—e6	Ke5—d4
4. V v. H mat.		4.	He5—b3 mat.	

Világos.	b.	Sötét.
1.	—	t. sz.
2. Vc6—c7	—	Kf6—f5
3. Vc7—e7	—	Kf6—f5
4. He5—d6 mat.		

Az 1639. számú feladvány megfejtése.

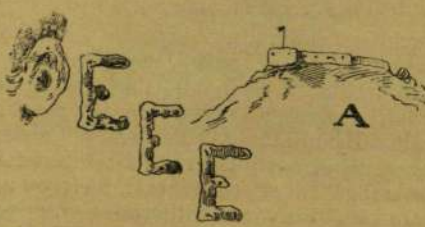
Bernfeld P.-től.

Megfejtés.

Világos.	Sötét.	Világos.	a.	Sötét.
1. Vc5—d5	Kg4—h5 (a)	1.	—	Fh6—g5
2. Fe1—d2	K. t. sz.	2.	Vd5—e6	Kg4—h5
3. V matot ad.		3.	g3—g4 mat.	

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi Sándor. — Kovács József. — Kolozsvárt: Bartsch János. — Marosvásárhely: Wallerstein Bernát. — Csáktornyán: Győrbíró Gergely. — Kecskemén: Balogh Dienes. — A pesti sakk-kör.

KEPTALÁNY.

A „Vasárnapi Ujság” 6-ik számában közölt képtalány megfejtése: **Féher templom.**

HETI-NAPTÁR, február hó.

Nap	Katholikus és protestáns	Görög-Orosz	Israélita
22.V. D 2 Reminisc.	D Péter. szék.	10 F. Tróid. kez.	14 P. Kat.
23.H. Dam. Péter ea.	Damián Péter	11 Baláz. vt.	15 S.P.K.
24.K. Mátyás apost.	Mátyás ap.	12 Melét pk	16
25.S. Géza vt.	Viktor	13 Martinian	17
26.C. Sándor pk.	Valburga	14 Auxent	18
27.P. Jéz. gyolcs. eml.	Sándor	15 Onézim	19
28.S. Róman ap.	Leándor	16 Pamfil vt.	20 S.K.Th.

Holdvilágzás. ☉ Holdtölte 23-án 8 óra 24 pk. este.

Feloldás szerkesztő: **Nagy Miklós.** (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Féltetett selyemkelméket 25%-33% és 50%-engedménnyel az eredeti árakból — szállít méter- és ruhaként szállítás- és vámdíj-mentesen — Kossberg G. (és és kir. udv. szállító) gyári raktára, Zárkóban. Minak postafordultával. — Levelekre Svájcba 10 kr.-os bélyeg ragasztandó.

Az arc szépsége

előreték

Leichner zsirpora és Leichner hermelinpora

(legjobb minőségű zsirpora)

Által, mely napra és este a legjobb arcpor, erősen tapad, a bőrt széppé, rózsás fénnyel és puhává teszi; ártalmatlan, s nem lehet észre venni, ha valaki azzal beporozza magát. — Minden kiállításon az arany éremmel kitüntetve; a legfőbb nemesség s az egész művészvilág használja, s kapható minden illatszert-kereskedésben, de csakis zárt szelencékben, a »Ira és babérokoszorú« védjeggyel. Kérjük mindig

Leichner zsirporát (Leichner's Fettpor) Berlinben.

Külföldi figyelemre méltó!

A hirneves Dr. Forti-féle sebtapasz

mely rendkívül gyorsan, el-
oszló, érlelő s fájdalomt
csillapító hatású leggyorsabb
legjobb és legbiztosabb
kötéses gyógyulást eszközöl
különböző bajokban. Egy csom-
ag ára 50 kr. nagyobb csom-
ag 1 ft. használati utasí-
tással együtt postán küldve 50 kr. 100

Központi küldeményes raktár Budapest:

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész úrnál

király-utca 12. sz.
Bécsben: Pleban Xav. Ferenc a régi cs. k. tábori gyógyszerárban, Lévánter 1. sz., Dr. Götter gyógyszerárban, Freinung 7. sz., Schärer Kórház gyógyszerárban, Mariabellstrasse 72. sz., Fritz G. és R. Brünnerstrasse 5. sz., Raabe Bruno J. Bickerstrasse 1. Drogistaknál. Prágában: Fürst József gyógyszerárban, Poric 1071. Gracóban: Nedwed A. gyógyszer. Budapest: Fáykiss József gyógyt., a nagy király-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város-ház-ter 9. Pillich F. gyógyszer. Dorotyia-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. sz. Krieger György Kálmán-ter. Barna Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, adó-utca 10. Kórházban: Fr. utóadása: Kórház utca 22. Nádor-utca 3. sz. Buday E. városi gyógyszerárban, város

SCHLICK-féle

vasöntöde és gépgyár
részvénytársaság
BUDAPESTEN.

Gyár és irodák: Városi iroda és raktár:
VI., külső Váci-út 1696/99. VI., Podmaniczky-utca 14.

Ajánlja kitűnő és szilárd szerkezetű, és számos első di-
szabad. SCHLICK-féle 2 és 3 vasu ekéit jakkal kitűntetett

és szabad. mélyítő-ekéit,
eredeti SCHLICK és VIDATS-féle
egyvasu ekéit. — talajmívelő
eszközeit, boronait és rögtörő
hengereit, valamint

Schlick-féle szab. „Haladás” sorbavetőgépeit.

Készletben vannak továbbá: gabonatisztító
rosták (BAKER és VIDATS rendszer),
takarmánykészítő gépek, tengeri mor-
zsolók és darálók, szabad. Jókay-féle
„Hungária” daráló-gépek erőhajtásra,
örölmalmok és olajmalomberendezések
Eredeti amerikai kévektől és marok-
rakó gépektől és fűkaszaló-gépek,
szállítható mezei vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek.
Legjutányosabb árak. Árjegyzékek kívánatra ingyen s bérn.

A Franklin-Társulat

kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

VERNE GYULA

Világelfordulás. Regény. 34 képpel. Füzve 1 frt. Vásonkötésben 1 frt 40 kr.

Két évi vakáció. Regény. 90 képpel. Füzve 3 frt. Vásonkötésben 3 frt 50 kr.

Haza, Franciaországba! Gil Braltar. Fordította Huszár Imre. Képpel. Füzve 1 frt 60 kr. Vásonkötésben 2 frt.

Egy sorsjegy 9672-dik szám. Fordította Huszár Imre. 38 képpel. Füzve 1 frt 20 kr. Vásonkötésben 1 frt 60 kr.

Éjszaka a dél ellen. Fordította Huszár Imre. 85 képpel. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

A hóditó Robur. Regény. Fordította Huszár Imre. 44 képpel. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

Sándor Mátyás. Regény. Fordította Huszár Imre. Benett L. eredeti rajzaival. Két kötet. Füzve 4 frt. Vásonkötésben 4 frt 50 kr.

A lángban álló szigettenger. Francziából fordította Huszár Imre. 47 képpel. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

Dél csillaga. A gyémántok hazája. Francziából fordította György Aladár. 50 képpel. Füzve 1 frt 60 kr. Vásonkötésben 2 frt.

Kéraban a vasfejj. Regény. Fordította György Aladár és Illésy Pirokka. 40 képpel. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

A Robinsonok iskolája. Fordította Visi Imre. 46 képpel. Füzve 1 frt 60 kr. Vásonkötésben 2 frt.

A föld felfedezése. Fordította Brozik Károly. I. kötet: A híresebb utazók története a legrégebbi időkől a XVIII. századig. Füzve 2 frt. II. kötet: A XVIII. század híres hajói. Füzve 2 frt.

Ara a két kötetnek vásonkötésben 4 frt 80 kr.

A Jangada. Nyolcszáz mérföld az Amazonon. Regény. Képpel. Francziából fordította Visi Imre. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

Utazás a holdba és a hold körül. Másod. kiadás. Képpel. Füzve 1 frt 20 kr. Vásonkötésben 1 frt 60 kr.

Öt hét léghajón. Utazás Afrikában. Képpel. II. kiadás. Füzve 1 frt 20 kr. Vásonkötésben 1 frt 60 kr.

Három orosz és három angol kalandjai. Képpel. II. kiadás. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

Utazás a föld körül nyolczvan nap alatt. Képpel. II. kiadás. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

Utazás a tenger alatt. Képpel. Második kiadás. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

Grant kapitány gyermekei. Fordította Vértési Arnold. Két kötet. Sok képpel. Füzve 4 frt. Vásonkötésben 4 frt 50 kr.

Strogoff Mihály utazása Moszkvától Irkutskig. Ford. Szász Károly. Képpel. II. kiadás. Füzve 1 frt 60 kr. Vásonkötésben 2 frt.

A rejtelmes sziget. Három részben. Átdolgozta Szász Károly. Képpel. Második kiadás. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

Servadae Hector kalandos utazása a naprendszeren át. Átdolgozta Szász Károly. Képpel. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

A Bégum ötszáz milliója. A „Bounty” lazadoi. Francziából átdolgozta Szász Károly. Képpel. Második kiadás. Füzve 1 frt 20 kr. Vásonkötésben 1 frt 60 kr.

A tizenöt éves kapitány. Regény. Francziából Szász Károly. Képpel. Füzve 1 frt 80 kr. Vásonkötésben 2 frt 20 kr.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, Egyetem-utca 4. szám.)

Kávé!

Naponta frissen pörköltve, kitűnő minőségben.

Excelsior-kávé

aromatikus, erős és szapora.
Ezen kávé saját módszerünk szerint pörköltve, hónapokig tartja magát, az élellyel hogy minőségéből és illatából veszítene. Az „Excelsior-kávé” csak eredeti 1/2, 1, 2 és 5 kilós csomagokban kapható, s minden csomag az itt látható törvényes és bejegyzett védjeggyel van ellátva.

Első magyar gőz-kávépörköltő
Wertheimer és Frankl gyarmatár-nagykereskedése
Budapest, V., Nagykorona-utca 11. szám.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható —

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE.

Tűzetes utasítás a konyhakertészet, virágművelés és gyümölcsfatenyésztés körében.

A legújabb kútfók után írta Átnézte és jegyzetekkel bővítette
GALGOCZY KAROLY. Dr. FARKAS MIHÁLY.

Negyedik kiadás. — Ára füzve 80 kr. keménykötésben 1 frt.

Az egyévi önkéntes

a közös hadseregben és a magyar kir. honvédségben.

Kézikönyv

EGYÉVI ÖNKÉNTES-JELÖLTEK,

továbbá

papnövendékek, tanítójelöltek, öröklött mezei gazdaságok birtokosai, családfenntartók és a hatóságok számára.

Az új véderő-törvény (1889. VI. t. cz.) alapján

HITELES FORRÁSOKBOL

(törvényekből, rendeletekből, szabályzatokból és utasításokból)

szerkeszté

KACZIÁNY GÉZA

magyar kir. sz. k. v. honvédhadnagy.

Irálymintákkal. — Harmadik teljesen átdolgozott és tetemesen bővített kiadás.

A teljes munka ára egy kötetben füzve 1 frt 20 kr.

Külön: I. füzet, 80 kr. — II. füzet (vége), 40 kr.

ELSO RÉSZ. A védőtörvény és a katonai szolgálat általános elvei. A véderő-törvény. — Területi beosztás, hadkiegészítő hatóságok. — A rendes sorozás előmunkálatai. — Kedvezmény a tanulók számára a jelentkezés körül. — Az állításra kötelezetteknek tilos megnevelni. — A szolgálatról való mentesség kedvezményének érvényesítése. — A póttartalék.

MÁSODIK RÉSZ. Az egyévi önkéntesek. A védőkötettség és tényleges szolgálat tartama. — Az egyévi önkéntesség feltételei. — A fogymnasiumokkal és főreáliskolákkal egyenjogú intézetek. — A tudományos képzettség igazolása felvételi vizsga által. — Az egyévi önkéntesek jogai. — A folyamodványok benyújtása és okmányolása. — Az orvosnövendékek, gyógyszerészek és állatorvosokra vonatkozó külön szabályok. — A hadköteles kor előtt folyamodók felavatása. — Egyévi önkéntesek felavatása sorozás után. — Az egyévi önkéntesek jog utólagos megadása. — Az önkéntes jog megadása póttartalékosok részére. — Az önkéntes jog megadása háború ideje alatt belépőknek. — Szabad választás a szolgálati kedvezmények között. — A honvéd-önkéntesek. — Az egyévi önkéntesek jog elvesztése. — Önkéntesek, kik hivatászerű hadapródok akarnak lenni. — Tengerész-jelöltek felvétele a hadi tengerészetbe.

HARMADIK RÉSZ. A tényleges szolgálat. A szolgálat megkezdése, elhalasztása. — A szolgálat első éve. — Áthelyezés más csapatba, saját költségén szolgálati lakása, beosztásügyi eljárás. — Az önkéntes-iskola. — A honvéd-önkéntes iskola. — Altszti vizsga, gyakorlati kiképzés. — A tiszt vizsga. — A tiszt ki-nevezésre szükséges okmányok. — A vizsga elhalasztása, le nem téves. — Az egyévi önkéntesek második tényleges szolgálati éve. — Az egyévi önkéntesek tényleges szolgálatát a hadi tengerészetnél. — Az egyévi önkéntesek tényleges szolgálatát a katonai igazgatási szakoknál. — Az egyévi önkéntes orvosnövendékek tényleges szolgálatát. — Az egyévi önkéntes gyógyszerészek tényleges szolgálatát. — Az egyévi önkéntes állatorvosok tényleges szolgálatát. — A póttartalékosok egyévi önkéntesi szolgálatát. — Az egyévi önkéntesek kezelése háború (mozgósítás) esetén. — Kedvez-mény a főiskolák hallgatói számára.

NEGYEDIK RÉSZ. Tartalékosok és póttartalékosok. A póttartalékosok katonai kiképzetése. — Fegyvergyakorlatok. — A tartalék-legénység fegyvergyakorlati. — A tartalék-tisztek (katonai hivatalnokok) és hadapródok (segéd-orvos-helyettesek) egyver (szolgálati) gyakorlati. — Áthelyezés a honvédségbe. — El-bocsátás és kilépés a hadseregéből (honvédségből). — Ügyirat-minták az első és második részhez. — Ügyirat-minták a harmadik és negyedik részhez.

9. SZÁM. 1891.

BUDAPEST, MÁRCZIUS 1.

XXXVIII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és 1 egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt 12 frt évre — 6 •

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
félre — 4 •

Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 6 frt
félre — 3 •

Külföldi előfizetésekre a postailag megfizetett viteldij is eszolandó

ÚJ NYARALÓ-TELEPEK HAZÁNKBAN.

— Diósgyőr-Hámor völgye és vidéke. —

A diósgyőri völgyet maga a természet is mintha csak a nyári üdülést kereső közönség számára teremtetten volna, s egyáltalán nem lehet csodálni, hogy, mikor a földművelésügyi miniszter természeti szépségeiben gazdag oly helyeket keresett, melyek a most inkább külföldi szép vidékeken nyaraló hazai közönséget magukhoz vonzzák s a fővároshoz közeli fekvés és könnyű közlekedés tekintetében is elsőbbséget érdemelnek a külsőszágiak fölött: legelőször is a diósgyőri völgyre hívták föl figyelmét.

Gróf Bethlen András földművelési miniszter,

a mint meggyőződött, hogy eszméje: a haza területén nagy számmal található kies vidékek legszebbjein a külföldiekhez hasonló nyaralótelepeket alapítani, a közhangulatban mily általános helyeslésre talál: gróf Keglevich Bélát bízta meg, hogy az országot útazza be s a mondott czélra leginkább alkalmas vidékeket jelölje meg. Keglevich gróf eljárt e tiszteltetés s első sorban a diósgyőri vagy hámori völgyet, másodsorban a lipótmegyei vadregényes Lubohnát jelölte meg ilyenekül, jelentést nyújtván be a miniszterhez, mely a nyaraló-telep alakításainak módozataira számos gyakorlati tájékozást is tartalmaz, az illető helyek természeti, közlekedési, telek- és egyéb árvizszojainak ismertetésén kívül.

A diósgyőr-hámori völgyre vonatkozó jelentéséből átveszszük a következő részeket:

«Borsodmegye területén kezdettem meg hivatalos működésemet. Szept. hó 9-én Miskolcra az ott megtartott megyei közgyűlés alkalmából nemcsak a miskolciakkal, de a vidékről bejött megyei urakkal is kedvező alkalom kínálkozott eszmecserére, s a nyaraló-telep ügyének megvitatására. Az eszme általánosan kedvezőleg fogadtatott, s az irányadó körben hallottak után bátran föltehető, hogy úgy a miskolci, mint a megyei vidéki közönség számos tagja hajlandó lesz ott a hámori völgyön telket venni.

«A természeti szépségben gazdag diósgyőri uradalom legbájosabb pontja a Hámor-völgy. Nyári telepeken üdülést kereső városiak, mint is gyakran felkeresik azt és a hasonlevő Hámor

Váncsa Emma fényképe után rajzolta Háy Gyula.

A DIÓSGYŐRI VÁR ROMJAI.